

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Disputatio Tertia. De Forma Substantiali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

potest abstrahere ab utroque. Probatur aut. ex D. Augustino lib. de natura boni cap. 1. ubi ait: *Omnis natura, aut corpus, aut spiritus est, & lib. 12. Gen. lit. cap. 7. Quidquid corpus non est, & tamen aliquid est, jam recte spiritus dicitur. Ergo*

XII.

Quæres: An materia sit activa? Resp. materiam esse Metaphysicè & intentionalitèr activam. Patet, quia ab illa emanant proprietates & passiones, sed hoc est esse activum Metaphysicè, ergo. Deinde pullulant ab ipsa relationes accidentales, item movet intellectum ad cognitionem sui, quæ est actio

intentionalis. Deinde fat probabile est etiam, quòd concurrat ad operationes Physicas, verbi gratià, ad motum, quæ operationes toti composito competunt & non soli formæ. Nec obstat, quòd communiter dicatur materiam esse proprium pati & formæ agere, quia hoc tantum intelligendum est, quòd forma sit ratio agendi determinatè, seu hac determinatà actione: materia verò non est talis ratio agendi determinatè, sed tantum indeterminatè per quamcunque actionem, per quod adhuc sufficientèr distinguitur ejus passio ab actione formæ.

DISPUTATIO III. DE FORMA SUBSTANTIALI.

SECUNDUM & principalissimum rerum naturalium principium est forma, qua tanquam *Dea vel Regina in materia, veluti in solio suo, residet, cujus obsequio & servitio deputata sunt accidentia, qua eam tuentur, omnibusq; modis propugnant & defendunt, qua Antiquis, licet materia contemplanda toti fuerint dediti, abscondita sunt, ita, ut sicut oculos illorum evaserat, sic nec mente superit retenta, in ea tamen defendenda cum gloria desudavit Aristoteles, qui eam proinde pluribus compellavit titulis, nam aliquando appellavit eam speciem, eò quòd materia informi præstet decorem, seu potius determinatè specificet compositum; aliquando dixit eam pulchrum, eò quòd inducat rebus pulchritudinem: jam ait esse optimum, eò quòd quam maxime à materia appetatur: iterum vocat eam finem & terminum, eò quòd agentia naturalia eam plurimum intendunt, & generationis sit terminus: alias dixit eam esse quidam rationem & his similia, quales titulos quoq; Divus Augustinus ei sæpius tribuit, qui eam aliquando lucem, aliquando speciem, aliquando diem vocat, & libro de fide & simbolo cap. 2. ait: A qua formatum dicitur, quidquid jam accepit formam; formabile autem, quod potest eam accipere: & de hac in presenti agam disputatione. Sit igitur*

QUÆSTIO I.

*An detur forma substantialis,
& quid sit?*

I.

Non est sermo de forma artificiali.

Quæstio non procedit de forma artificiali, quæ per artem acquiritur, nec de accidentali, quæ sub sensum cadit, nec de substantiali Metaphysica, quæ realitèr illi, cujus est forma, identificatur, sed de substantiali Physica, quæ realitèr distinguitur à re, cujus est forma, ingreditur tamen constitutionem Physicam alicujus rei, per quam una res ab alia distinguitur, vocatur nunc apud Peripateticos ordinariè, actus informans & actuans, de hac ergò quæritur, an detur? & ab omnibus plus supponitur, quàm demonstratur, unde ad primam partem tituli

II.

Dantur forme substantiales in rebus naturalibus.

Dico I. Dantur forme substantiales in rebus naturalibus, quæ non sunt pura accidentia de genere qualitatum. Hæc est communissima inter Peripateticos, ante Aristotelem tamen licet Pythagoras, Timæus & Plato agnoverint, non tamen glorificaverunt.

Probatur Conclusio primò

supposità fide: In mysterio Eucharistiæ, post consecrationis verba, destruitur substantia panis, manentibus accidentibus, sed non destruitur sola materia prima, ergò compositum ex materia prima & alia forma, quæ non est accidens, & consequenter dantur formæ substantiales in rebus naturalibus, quæ non sunt pura accidentia; probatur minor, quia materia prima est ejusdem speciei in omnibus sub-lunaribus, ergò illa sola non destruitur, probatur consequentia: quia materia sola esset substantia panis, sequeretur quòd lapis esset panis, quia habet materiam quæ est secundum Adversarios substantia panis, imò sequeretur, quòd post consecrationem maneret substantia panis, quod sic probo: post consecrationem manet corpus Christi, quod habet materiam, sed materia est substantia panis, ergò post consecrationem manet substantia panis, quod est contra fidem. Confirmatur Conclusio & ratio, ex Autoritate Concilii Lateranensis sess. 8. ubi hæc habet: *Damnandum & reprobandum omnes asserentes: animam rationalem mortalem esse, aut unam in omnibus hominibus, & hæc*

Et hæc in dubium verentes, cum illa non solum vere per se & essentialiter, humani corporis forma existat. Sed eadem est ratio de omnibus aliis compositis substantialibus; ergo. Et licet Concilium solum pro ratione immortalitatis & pluralitatis adferat, nihilominus ejus auctoritas plurimum convincit, cum hoc magis certum supponat, quam quod sit immortalis & non sit una in omnibus.

mento datur aliqua qualitas prior, quam sint qualitates primæ; quæ proinde tales dicuntur, sed aqua est elementum, cui frigus competit veluti qualitas prima; ergo non poterit aliqua qualitas prior esse frigore, ergo illud frigus de novo productum non provenit ab aliquo accidente, nec etiam à materia, ut de se patet, & nihil aliud superest quam forma substantialis, ergo dantur formæ substantiales.

III. Probatur Conclusio secundò:

In omnibus compositis ejusdem speciei, sive viventibus, sive non viventibus, dantur accidentia similia, in quorum productionem & conservationem propendet compositum, sed hæc propensio non est à materia, quia hæc est indifferens, ut habeat hæc vel illa accidentia; ergo ab aliquo alio: sed hoc non est accidens, quia illud vel esset ejusdem speciei, vel diversæ, non diversæ speciei, quia accidentia non sunt nata causare nisi accidentia ejusdem rationis; nec etiam ejusdem speciei, quia supponitur, illa accidentia esse prima. Probatur major principalis argumenti, tum quia ferrum candens sibi relictum reducit se ad pristinum statum & temperamentum, tum quia aqua calefacta reducit se ad pristinum frigus, ergo dantur in omnibus compositis accidentia, quæ conservari intendunt.

IV. Dices: Illam reductionem ferri candentis non fieri à ferro, nec reductionem aquæ ad pristinum frigus à forma aquæ, sed ab ære circumstante. Sed Contra 1. tum quia frigus tam in ferro, quam in aqua & hæc vel maxime, majus est, quam sit in ære, ergo ær non poterat producere illud frigus, tum quia aqua majus exigit frigus, quam exigit ær, ergo illud frigus non potest provenire ab ære.

V. Instabis: Manere adhuc aliquem gradum frigoris in aqua, quia producit iterum aliud frigus, ergo licet non proveniret ab ære solo, saltem concurrente ære poterit illud gradus relicti reliquum producere. Sed Contra: Calor quia est in aqua, est multo intentior, & magis activus, quam sit ille gradus frigoris: ergo ille gradus non poterit superare calorem & illum expellere, ut introducat iterum frigus; probatur consequentia, quia nullum intensivus, & magis activum potest superari & vinci ab aliquo remisso, & minus activo in se, ergo ille gradus non poterit expellere calorem, sed potius & connaturalius erit, ut ille calor expellat reliquum frigus.

VI. Replicabis: Penes illum gradum manere adhuc aliquam occultam qualitatem, quæ concurret vel cum gradu relicto inexistente in aqua, vel solâ ad productionem frigoris novi. Sed Contra 1. Si illa qualitas est occulta, quomodo possunt eam adversarij assequari? Contra secundò: Illa qualitas occulta, quæ est in aqua, deberet ipsi prius competere quam frigus, cum sit ipsius productiva, sed illa qualitas non potest prius competere aquæ; ergo, probatur mi. In nullo ele-

R. Amandi Hermann Physica.

Probatur Conclusio tertio:

VII.

Datur materia prima substantialis, ergo etiam datur forma substantialis: probatur consequentia: Omne incompletum petit ex natura sua compleri per aliquod aliud ejusdem generis & rationis, sed materia est ens incompletum, ergo debet compleri per aliquod ejusdem rationis, qualis est forma, quæ sola est ejusdem rationis cum materia in genere substantiæ, ergo; probatur materia tum quia natura nihil incompletum ordinat ad se; tum quia nullum incipit motum, quem non perficiat, mi. patet etiam, consequentia est optima: Confirmatur, quia alioquin nullum daretur compositum substantiale, sed hoc est inconveniens asserere, ergo: probatur sequela, quia materia cum accidente non componit aliquid substantialiter per se unum Physicum, ergo. Nec dicas compositum substantiale dici tale ratione materiæ, non verò ratione alicujus formæ, quia compositum ex sua intrinseca ratione includit partes essentielles, quarum una se habet per modum actus & potentiæ, ut est certissimum inter omnes, sed actus & potentia, secundum Aristotelem, debent esse proportionata ad invicem, ut patet ex supra dictis; ergo materia non poterit dici sola totum compositum substantiale. Sed

Opponitur Autoritas Aristotelis VIII.

pluribus in locis, signanter tamen 2. de Anima. l. 7. & 8. Metaph. l. 15. ubi ait: ita fieri ex materia & forma, unum per se, sicut ex terra & figura, item 2. de Gener. t. 7. ait: formas elementorum esse primas qualitates, sed figura & primæ qualitates sunt accidentia; ergo non dantur formæ substantiales distinctæ, ab accidentibus, quæ faceret unum per se. Resp. primò: In his & similibus locis, Aristotelem potius loqui ex mente aliorum, non ex propria: unde licet etiam in Metaphysica docere videatur, solam materiam esse substantiam, cætera verò substantiæ affectiones, nihil omnino hoc non nisi ex mente Antiquorum asserit. Resp. secundò: particulariter & ad primum locum dico, quod ibi tantum velit explicare actualitatem formæ, & potentialitatem materiæ per similitudinem deductam ex rebus artificialibus, non verò quod eadem compositio fieret hic & ibi, cum in naturalibus fiat unum per se, in artificialibus unum per accidens. Ad secundam Resp. 1. Quod Aristoteles ibi describat elementa tanquam per formas notiores nobis. Secundò, quod elementa constituantur per primas qualitates, in quantum sunt sibi contraria, nam elementum dupliciter capi potest: primò absolute &

Z z 2 resp.

respectivè; absolute in quantum significatur per has voces *terra, aqua, àir & ignis*; respectivè quatenus significatur per hanc vocem elementum; secundò significat contrarietatem & oppositionem, quando ergò Philosophus dicit, qualitates primas esse formas elementorum, accipit elementum in secunda acceptione, quia elementis inesse contrariorum substantiales id est essentialia sunt, cum per illas constituentur in esse contrariorum & non per formas substantiales: sicut dicimus, paternitatem esse formam substantialem, id est, essentialiam Patris in esse Patris, quia sic est de essentia ejus. Sed

Instatur: Illa alia forma, præter qualitates primas elementorum vel est subsistens, & nullo modo indiget sustentante, vel indiget tali; non primum, quia de ratione formæ est informare à quo sustentatur, si secundum, tunc non est substantia, sed erit accidens, quia per hoc distinguitur substantia ab accidente, quòd substantiæ repugnet alicui inesse vel inhaerere, non verò accidenti, cum hoc postulet inhaerentiam. *R.* illam formam substantialem in elementis, præter qualitates primas indigere aliquo sustentante, ex hinc tamen non sequi, quòd sit accidens, quia non omne quòd ab alio sustentatur est accidens, ut patet de humanitate Christi, quæ sustentatur à verbo; unde sciendum, quòd illa sola forma sit accidens, quæ rei compositæ & constitutæ ita accidit, ut non faciat cum illa unum per se, sed unum per accidens, si itaque ex inhaerentia arguere liceret, & probare formas substantiales esse accidentia, quia insunt: id est dependent à materia, pari ratione dicere quis posset, quòd materia sit accidens, cum dependeat naturalitèr inesse & conservari à forma.

IX.

Hæc quoad primam partem ad secundam progrediendo, Aristoteles definit formam, quòd sit quidditatis ratio, ita 2. Phys. cap. 3. t. 28. cujus sensus est, quòd sit cujuslibet compositi Physici principalior pars essentialis, per quam ab aliis distinguitur & per quam operatur, & quamvis sic explicata bona sit; claritatis gratiâ:

X.

*Describitur
forma sub-
stantialis.*

DICO 2. Forma substantialis bene describitur, quòd sit actus Physicè simplex constitutivus cum materia compositi alicujus unius per se. Hæc in re videtur indubitabilis, & probatur, quia quemadmodum materia rectè describitur, quòd sit potentia per se respiciens formam, ita forma rectè describitur, per ordinem ad materiam, quòd sit ejus actus, &c. Ponitur actus loco generis, per quod convenit cum ipsa materia, in quantum dicit actum entitativum & eum formis accidentalibus, reliqua locum differentia: habent: dicitur Physicè simplex, quia non componitur ex partibus Physicis, sed ex partibus Metaphysicis; dicitur cum materia, & non cum materia prima, quia forma respicit tam materiam primam, quam materiam secundam, quia sicut forma facit unum per se cum materia prima, ita anima ra-

tionalis unum per se, cum materia secunda seu corpore; dicitur constitutivum unius per se, ad ostendendam formalem rationem formæ, quæ est esse rationem determinativam materiæ ad aliquod compositum constitutum.

Dices: Una forma substantialis est tam bene potentia, quam materia, ergò male dicitur, quòd forma sit actus; probatur aut. Una forma substantialis est susceptiva alterius formæ, ut patet de forma corporeitatis. Resp. negando ant. ponendo utrobiquè omnimodam paritatem, nam materia ita est potentia, ut nullo modo possit esse actus informans, forma verò licet sit actus, est tamen susceptiva per potentiam materiæ alterius formæ.

QUÆSTIO II.

An forma educantur de potentia materiæ.

Antiquitus magnis contentionibus altercatum fuit, aliqui enim Anaxagoræ disciplinam secuti, formas quæ de novo producuntur, in materia præfuisse antecedenter in eadem, latentes tamen & postmodum per actionem agentium naturalium excitari quodammodo & deduci in lucem. Plato docuit rerum formas non semper fuisse & extitisse in materia, sed in materia ex Idearum fontibus, id est, à substantiis quibusdam per se extra singularia existentibus in materiæ receptaculum influere; Avicenna in sua Metaphysica tract. 9. cap. 4. finxit intelligentiam quandam inter cæteras postremam, & subalternam mundi gubernatricem, à qua in materiam ab agente Physico prius dispositam rerum naturalium formæ inducerentur, quam etiam vocavit Colchodeam; Verumtamen tam hic, quam prior error totam materiæ actionem, omnemque generationem substantialem tollit, contra quem etiam est, tum damnatio per articulum Parisiensem, tum unanimis consensus Peripateticorum, licet inter se iterum nonnihil discrepent, nam aliqui asserunt formas esse actu in materia, antequam res generetur, non tamen apparere, sed per generationem manifestari; alii autem dicunt, quòd formæ præexistant in materia, secundum esse inchoatum & imperfectum; alii verò quòd secundum aliquam sui partem, alii aliter, Ego tamen

DICO I. Omnes formæ substantiales, etiam cælorum & elementorum educuntur de potentia materiæ, solâ animâ rationali excepta. Hæc est Magni Divi Augustini pluribus in locis supra, ubi frequenter docet de materia informi totum mundum & cælos esse factos, est tamen alioquin inter Authores etiam communis quoad primam partem, quoad secundam contra D. Thomam & Thomistas, Scoti 2. d. 18. q. un. n. 4. Rabii Vasquez & Recentiorum passim.

Pro.

Probatur prima pars: Quia omnes formae substantiales defacto existentes (de iis enim tota intelligitur controversia) in esse & fieri dependent à materia; ergo omnes formae materiales educuntur è materia; probatur consequentia: quia ideò colligitur à posteriori, quod anima non educatur de potentia materiae, quia inesse & conservari non dependet ab ea; ergo ex formae quae dependent ab ea, educuntur de potentia ipsius, cum sint omnes materiales, corruptibiles & mortales, quales tamen non essent, si non dependere.

III. Dices: Non constare nobis, an animae brutorum sint corruptibiles & mortales, magis quam animam rationalem; ergo hoc non est asserendum, & sic non omnes formae educuntur de potentia ejus; probatur aut. quia quando moritur canis, non scimus certò, an anima ejus desinat, vel in alium transeat locum. **34.** Quòd quamvis non habeatur fundamentum efficax, & rationem naturalem planè convincens, tamen in hoc conjuravit unanimes Philosophorum consensus, cum ratione à posteriori & congruentia, ex qua colligitur, quòd cum formae materiales substantiales sint productivae accidentium materialium & sensu perceptibilem, in quo differunt ab anima rationali, quae separata non potest talia accidentia producere, sequeretur formam ignis, quae est productiva caloris & lucis, quòd quando separaretur, deberet illuminare & calefacere locum, per quem transiret: quòd est contra omnem experientiam. Sed

IV. Dices: Non posse ignis formam naturaliter operari extra subiectum, adeòq; sic transiens non illuminabit, nec calefaciet medium. Sed Contra, ergò naturaliter dependet à subiecto, ita quòd sine eo non possit suas exercere operationes, quòd est educi de potentia subiecti. Deinde plures censent, quòd sola forma ignis possit calefacere, & ad eam sustentandam tantum requiri materiam.

V. Probatur Conclusio quoad secundam partem de formis caelorum, materia prima est intrinseca pars caelorum, sed materia non est intrinseca pars ullius rei, nisi concurrat ad productionem ejus in genere causae materialis; ergò sic concurrat, & consequenter non creatur, si non creatur, ergò educitur: probatur ma. Si caeli non constarent materia, tanquam intrinseca ejus parte componente, essent tam Physicè simplices, quam ipsa materia, sed &c. ergò: probatur sequela, illud est Physicè simplex, quòd non componitur ex partibus Physicis, sed &c. ergò.

VI. Probatur eadem pars secundò: Quia forma caeli dependet in esse & conservari à materia; ergò est educita de potentia ejus; probatur aut. Esset miraculum, si forma caeli produceretur vel conservaretur sine materia; ergò dependet in esse & conservari à materia; probatur consequentia, quia ideò conservatio accidentium in Eucharistia est miraculosa, quia illa dependet in conservari naturaliter à sub-

jecto, prout non conservantur tunc, & econtra ideò existentia animae separatae sine subiecto non est miraculosa, quia non dependet in conservari à corpore; ergò si conservatio formae caeli est miraculosa, signum est, quòd dependeat à materia caeli veluti à causa.

Dices: Illam conservationem fore miraculosam, non quòd forma caeli dependeat à materia, sed quia Deus decrevit ipsam conservare dependentèr à materia seu in materia, quòd decretum non potest mutari sine miraculo, quale positum non est de anima rationali.

VII.

Sed Contra primò: Ergò ut forma caeli non possit esse sine materia naturaliter, necessarium fuit tale decretum, sed hoc non esset verum, si creatur, ergò: probatur mi. quia terminus creationis substantialis, quam maxime est talis, ut possit naturaliter conservari sine materia, ergò: probatur aut. quia quilibet effectus potest naturaliter conservari sine causa, à qua nullo modo dependet naturaliter, sed formae caeli secundum Adversarios non dependent naturaliter à materia; ergò secluso decreto Dei posset naturaliter, & ex natura sua conservari sine materia caeli, quòd est absurdum.

Contra secundò: Si Adam non peccasset, corpus humanum esset naturaliter incorruptibile propter decretum Dei sic ordinantis, & tamen ex hoc malè infertur, quòd forma substantialis non dependeat à materia, veluti à sua causa materiali.

Contra tertio: Unde constat, illud decretum, quòd Adversarii allegant, cum potius dicere deberent ideò caelos non esse naturaliter corruptibiles, quia Deus nullam produxit formam contrariam ipsis.

Probatur tertio pars Conclus. VII. de Elementis, Formae elementorum non sunt productivae eadem actione, quàm materia elementorum, & dependent ab illa in fieri & conservari; ergò educuntur de potentia ejus, consequentia patet: probatur aut. quoad primam partem: Actio, quàm materia elementorum fuit producta, perseverat usq; modo, eadem etenim est actio, conservatio & productio; sed actio, quàm forma elementorum fuit producta, non perseverat usq; adhuc; ergò hæc non est eadem illi: probatur mi. multae formae elementorum fuerunt corruptae per generationem mixtorum, ergò. &c.

Ultima pars de anima rationali est indubitata: nam tam ex Scriptura quam Conciliis liquet, animam rationalem esse immortalè, adeòq; non dependet à materia, nec consequenter educitur & ratio à posteriori est: quia conservatur naturaliter sine corpore, & exercet suas operationes sine eo, ergò. Dixi autem in conclusione formas substantiales, & de iis processerunt etiam omnes probationes; an autem & quomodo educantur accidentales, dixi in Logica agendo de accidentibus.

Dices Contra secundam partem de formis caelorum & elementorum: In Sacra Scriptura

IX.

ptura habetur, quod cœli sint creati, ut patet ex illo Gen. I. *In principio creavit Deus cœlum & terram.* & alibi sæpè similia verba inveniuntur, sed illud quod creatur, non educitur de potentia materiæ; ergo nec formæ cœlorum vel elementorum. Pro Responsione Nota: in Sacra Scriptura creationem multipliciter capi, primò enim accipitur pro omni eo, quod à solo Deo effectivè producit, sive postea dependeat à materia, sive non, sic dicitur, quod masculum & feminam creavit eos, id est Adam & Evam, item creavit cœtegrandia &c. cum tamen non sit dubium, quod eos ex præexistente fecerit materia; secundo modo, ut etiam supra dixi, propriè pro eo, quod independentèr à materiæ concursu producit ex nihilo sui & subjecti; unde R. dist. ma. In Sacra Scriptura habetur, quod Deus creaverit cœlum & terram, creatione propriè dictà, nego ma. creatione impropriè dictà, concedo ma. & mi. & nego consequentiam. Contra ultimam partem verò sic

X.
Argumen-
tum in con-
trarium.

Arguitur: Anima rationalis nunquam producit extra materiam; ergo dependet à materia in fieri, & consequentèr educitur de potentia ejus. R. dist. consequ. ergo dependet à materia tanquam à causa efficiente Physicè & concausante, nego consequentiam: tanquam à conditione sine qua non produceret ipsam Deus, concedo consequentiam; Itaq; effectus à suis causis variè dependere possunt, nam aliqui dependent ab omnibus quatuor causis, ut compositum Physicum, alii à tribus tantum, sic forma dependet à finali, materiali & efficiente, alii à duabus tantum, finali scilicet & efficiente, & hoc modo dependent omnia ea, quæ habent esse per nudam creationem, verbi gratiâ, angeli & anima rationalis, hinc non dependet à materia veluti à causa causante, sed tantum veluti à conditione, verisimile enim est, quod non produceret eam, nisi propter compositum, & sic non produceret illam, nisi esset materia.

Instatur: Producens dispositionem ultimam ad aliquam formam, producit ipsam formam, sed homo producit dispositionem ultimam; ergo etiam ipsam animam veluti causa concausans, & consequentèr educitur de potentia materiæ. R. I. negando ma. quia aliàs calor, qui in igne generante ignem producit calorem in ligno ultimèr disponentem ad formam ignis, produceret ipsam formam ignis, quod tamen haud quaquam contingit, cum nulum accidens producat substantiam, ut infra dicitur. R. 2. dist. ma. quando forma, & ejus dispositio æqualitèr continentur in virtute agentis, concedo ma. quando non continentur, nego ma. Itaq; in proposito anima rationalis non continetur in virtute agentis creati, sed solius Dei, quia nullum materiale potest continere aliquid spirituale in sua activitate producendo illud.

Urgetur: Phantasma est quid materiale, sed phantasma concurret ad productionem speciei intelligibilis, quæ est spiritualis; ergo non implicat, quin aliquid materiale possit in sua virtute activa continere aliquid spirituale. R. dist. minorem, concurret ad productionem

effectivè Physicè, nego mi. intentionalitèr, idèr minùs principalitèr, concedo minorem, & nego consequentiam. Deinde est adhuc alia disparitas inter phantasma & animam rationalem, quia hæc simpliciter petit creari, non verò phantasma, adeoq; minùs potest contineri in virtute agentis.

Dico 2. *Formæ substantiales quæ educuntur de potentia materiæ, neg. secundum se totas, neg. secundum partem sui, neg. secundum esse inchoatum & imperfectum, præferunt in materia ante generationem.* Hæc est Scoti 2. d. 18. q. 1. D. Thomæ Henriquez, Connimb. &c.

Probatur Conclusio primò, quoad primam partem: Quia si formæ præexistèrent in materia secundum se totas, nihil de novo generaretur, sed hoc est contra experientiam & rationem, ergo: probatur sequela ma. Quia in tantum aliquid de novo generatur, in quantum agens naturale, in materiam novam inducit formam substantialem, sed hic nullam posset introducere, quia jam esset actu & formalitèr inducta, ergo: probatur mi. quia nihil existens alicubi manens tale, ibi reproduci potest, ergo.

Probatur secundò eadem pars: Quia hinc sequeretur, quod materia eadem, haberet infinitas formas simul, & plurimas incompossibiles, verbi gratiâ, formam ignis, ligni, aquæ, &c. quod dici nequit, ergo.

Probatur secunda pars primò: Quia vel illa pars formæ existens antecedentèr ad generationem in materia, vel præsupponebat aliam partem vel nullam, si primum, dabitur processus in infinitum, quia iterum petam, an illa præsupponebat aliam partem vel nullam, &c. si dicatur secundum, sequitur, quod illa pars non fuerit ante generationem, vel qualibet pars præfuit, quia non est major ratio de una ac de alia, imò si aliqua pars præfuit, jam fuit tota forma cum in qualibet parte salvetur ratio formalis formæ, quæ intensivè non est divisibilis; ergo si secundum aliquam partem concedatur præfuisse, concedi debet paritèr, quod tota præfuerit.

Probatur secundò eadem pars: sequeretur, si forma etiam secundum partem præexistisset in materia, quod in ea essent tot composita, quot sunt formæ partiales possibiles in ea, sed hoc est inconvenientissimum, ergo: probatur sequela ma. quia materia cum qualibet forma facit unum per se, ergo. Confirmatur, quia sequeretur, quod formæ substantiales intenderentur, sed hoc est absurdum, ergo: probatur sequela, quia tunc dicitur forma intendi, quando habet plures partes in eadem parte subjecti, sed hic haberet, ergo: probatur mi. quia materia haberet primò unam partem formæ ex supposito, & per generationem alia produceretur in eadem materia; ergo haberet plures partes, similiter dici posset, quod in corruptione nulla forma desineret, sed tantum remitteretur.

Probatur ultima pars: Quia illud esse inchoatum & imperfectum, non esset nisi esse

esse totale vel partiale, sed nec partiale, nec totale esse habuerunt antecedentes; ergo nec secundum imperfectum vel inchoatum esse, præfieri in materia. Sed pro secunda parte in contrarium

& causæ materialis; ergo subsumo, sed agentia producunt formas substantiales, quia ignis A, verbi gratiâ, producit in ligno ignem B, ut patet.

Dices: Ignem solas producere dispositiones ad formam ignis, ipsa autem forma producitur ab agentibus & substantiis universalibus. **Contra 1.** Non dantur tales substantiæ uniuersales & idææ Platonice, ut dictum est in Logica. **Contra 2.** Eodem modo, quo ipsis adscribitur productio formæ ignis, potest etiam ipsis adscribi productio dispositionum, & sic nullum agens producat aliquid contra manifestam experientiam, & consequenter tollitur etiam omnis activitas causarum naturalium.

Probatur Conclusio secundò: XVII.

Quia omnis causa realiter influens in effectum ipsum, virtualiter continet, nihil enim aliud est sic continere, quam posse influere in aliud, seu posse concurrere ad eius productionem, & non per modum conditionis, dispositionis vel applicationis, sed verè per modum causæ, in quo præcisè distinguitur causalitas materiæ respectu animæ rationalis, & aliarum formarum substantialium, quia respectu animæ rationalis est tantum conditio, & respectu aliorum vera est causa. Sed

Dices: Si forma dicatur educi de potentia materiæ, quia dependet à materia in genere causæ materialis; ergo eodem modo dici potest, quòd materia educatur de potentia formæ, quia dependet à forma in genere causæ formalis. **R.** negando consequentiam: quia materia non dependet à forma in fieri, quia est terminus creationis, quamvis dependeat ab ea in esse aliquo modo, forma autem in fieri, & in esse dependet à materia. Deinde materia est prior formæ; ergo non potest ab ea descendere veluti ab aliqua causa influente esse in illam.

QUÆSTIO III.

Quid sit educi formam de potentia materia?

Parum omninò esse mihi videtur scire, I.

quòd & quæ formæ educantur ex materia, nisi etiam sciatur, quid sit sic educi? ad quod explicandum, diversi modi ab Authoribus sunt excogitati, nam aliqui dicunt formam educi de potentia materiæ, aliud non esse, quàm educi de potentia agentium naturalium materialium, ita Gerardus de Odonis &c. alii verò volunt educi, nihil aliud esse, quàm produci de potentia proxima & particulari, quæ est qualitas quædam ultimè disponens materiam ad recipiendam formam; Ita Raguleus &c. Alii autem ajunt, educationem aliud non esse, quàm actionem eandem, quæ simul producitur forma ex materia & compositum, ita Suarez, quem plerimi sequuntur: Alii iterum, quòd educio nihil aliud sit, quàm dependentia formæ in fieri & conservari à materia, ita Fuentes &c. Alii deniq; dicunt educationem, esse productionem formæ cum dependentia à materia prius tempore existente, ita Connimb. quos etiam multi sequuntur: alii tandem, quòd educio nihil aliud

Parvus modus explicandi educationem.

IV. **Opponitur** Autoritas tum S. Augustini 3. Trinit. I. ubi ait: *Omnium, quæ generantur oculta quædam semina in mundi elementis late-re;* tum Philosophi 7. Met. qui dicit: *in materia esse aliquam partem rei faciendæ:* item 1. Physicorum docet: *ex quolibet non fieri quodlibet, sed ex determinato subiecto determinata res,* sed hujus non potest assignari alia ratio, nisi quòd indeterminato subiecto sit pars determinatæ formæ. **R.** D. Augustinum, per semina non intelligere partes formarum, sed facultates & virtutes causarum naturalium agentium & patientium. Ad Philosophum primo loco citatum, dico, ipsum loqui de materia secunda, seu composito, & sensus est, quòd in composito destruedo sit aliqua pars rei faciendæ, & hæc est materia prima. Ad secundum, nego minorem, cur autem potius una quàm alia introducatur forma inde provenit, quia determinatur per agens intrinsecum, quòd introducit tales, & tales dispositiones, ad quas hæc vel illa forma potest sequi. Sed ex ratione

Instatur: Si formæ non præfuisent secundum aliquam partem, tunc non producerentur ex nihilo, sed omne tale creatur; ergo si materiæ secundum partem non præfuisent, sequeretur, quòd crearetur, ad quòd evitandum, potius dicendum erit, quòd secundum aliquam partem præfuisent. **R.** dist. ma. producerentur ex nihilo sui, concedo ma. ex nihilo subiecti, nego ma. & minorem, quia ad hoc, ut aliquid dicatur creari, debet produci ex nihilo sui & subiecti, quòd hic non est. Deinde illa pars formæ, quæ antecedenter præfuit, verè fuisset creata: si sufficeret, quòd ex nihilo sui produceretur, ut aliquid creetur. Deniq; quæro, an ista pars iterum præsupposuit aliam? si non; ergo nec requiritur ad totam formam.

Urgetur: Nihil educitur ex aliquo, in quo ante non fuit; ergo si ex materia educitur forma, debuit secundum aliquid fuisse, si non; ergo manet adhuc, quòd creetur. Sed **R.** dist. ant. In quo ante non fuit actu & formaliter, nego ant. virtualiter & potentialiter, concedo ant. & nego utramq; consequentiam: forma autem fuit in materia virtualiter & potentialiter, sicut etiam in virtute efficientis: unde

Dico 3. Formæ quæ educuntur de potentia materia, virtualiter continentur in ipsa, veluti in causa materiali ipsarum.

Probatur Conclusio primò: Quia si non continentur aliquo modo in materia, non producerentur de potentia ipsius, ut patet ex ratione educationis, sed hoc est falsum, quia tunc omnis forma substantialis crearetur, & nulla generaretur, in hoc enim distinguitur forma creata à generata, quòd hæc educatur de potentia materiæ, non verò illa. Deinde si non educerentur de potentia materiæ, tunc fierent ex nihilo, sed nullum agens naturale potest producere aliquid ex nihilo sine concursu subiecti

aliud sit, quam productio formæ à materia, cum dependentia ejusdem in fieri ab ea: ita Pontius, aliter. Qui tamen omnes modi explicandi patiuntur difficultatem; unde

II. *Non bene explicatur per illos.*
Dico I. Per nullum ex prædictis modis, explicatur beneeductio formæ de potentia materiæ.

Probatur Conclusio, quoad singulas partes, & primò quidem contra primùm dicendi modum; Quia secundùm hunc dicendi modum,eductio semper deberet attendi penes agens naturale, sed hoc dici non potest, ergò: probatur mi. tum quia liceteductio secundum Erymon significet actionem causæ efficientis, nihilominus significat etiam actionem subjecti, quæ importatur per *to E vel Ex*, sicut importatur actio causæ efficientis per *ly ductio*, tum quia Deus educere potest formam de potentia materiæ, & tamen Deus non est agens naturale, ergò. Probatur etiam contra Raguseum, quia vel intelligit per potentiam proximam de genere qualitatis, ultimam dispositionem, quâ posita, Cælum vel Universalis causa inducat in materiam formam, & sic coincidit cum sententia Platonis, qui admittit substantias datrices formarum, vel intelligit, quòd ipsa qualitas concurrat materialitèr ad productionem formæ, quòd etiam implicat: quia nulla qualitas effectivè concurrere potest ad productionem substantiæ, imò forma cum illa qualitate deberet facere unum per se, quia verè in ea reciperetur & ab ea sustentaretur: quæ sunt inconvenientia, ergò. Nec valet deinde tertia via, quæ gratis omnino & superflue multiplicat actiones, quæ planè impertinentes sunt: nam si per impossibile non fieret compositum eadem actione, sed diversa: si tamen dependeret à materia comprobante & sustentante, adhuc educeretur de potentia ejus, si verò non dependeret, licet eadem actione produceretur, ipsa & composita, adhuc non educeretur. Deinde forma est causa compositi; ergò implicat, quòd eadem actione ipsa sit & compositum, cum præsupponatur ad compositum. Iterum forma est terminus formalis, qui generationis per se; ergò per se actione aliqua acquireretur & non tantùm comproduceretur, & quamvis aliquando comproduceretur, id tamen intelligendum est de productione illa per quam res accipit esse, sive per se & simpliciter, sive in alio, non verò pro productione, in qua res transit ad esse à non esse simpliciter.

Probatur Conclusio quartò, contra sententiam & opinionem Fuentis, tum quia quantitas Eucharistica educitur de potentia panis in prima ejus productione, quæ utiq; non creatur, & tamen non dependet in conservari, tum quia hinc sequeretur, quòd nulla forma educeretur de potentia materiæ, quòd est falsum, ergò: probo sequelam, quia nunquam verum est dicere, quòd forma dependeat in fieri & conservari à materia; ergò nunquam educeretur: probatur ant. quia nunquam sunt simul, ergò: probatur ant. quia productio est in primo instanti, non sic conservatio, ergò: probatur consequentia, quia alioquin sequeretur, quòd nulla esset creatio, quòd est inconveniens, ergò: probatur sequela, quia si creatio est con-

servatio, nulla adhuc est conservatio tota; ergò nec aliqua creatio.

Probatur Conclusio contra

Connimb. tum quia in causa efficiente non requiritur præexistentia temporis; ergò nec in causa materiali, ob omnimodam paritatem: tum quia licet nunc & defacto, requiratur prævia alteratio, quæ temporis instantiam requirit ad introducendam formam, id tamen absolute non est necessarium, quia si Deus crearet materiam, verbi gratia, aërem in toto hoc hemisphærio, & sol esset in cursu suo in eodem circulo eodem instanti, quo crearet Deus aërem sol cum illuminaret, & tamen tunc lux & lumen à sole produceretur in aëre de potentia ejus. Contra sextam deniq; opinionem, quæ à quarta recedit in eo, quòd non requirit conservatiorem dependentem à materia, sed solam productionem, sic probatur conclusio, quia per hunc dicendi modumeductio non distinguitur à creatione; ergò non bene explicatur per eum; patet consequentia, quia malè aliquid definitur per illud, quòd alteri convenire potest: probatur ant. quia anima rationalis produceretur dependentem à corpore veluti à materia, sed anima creatur; ergò educationis explicatio convenit cum creatione, seu non distinguitur à creatione; patet ma. quia anima rationalis nunquam produceretur nisi corpore debite organizato, ergò.

Dices: Anima rationalis potest per se produci independentem à corpore, adeoq; per hoc sufficienter distinguitur ab educatione. R. quòd etiam animæ brutorum possint per se produci independentem à corpore, & omnes formæ substantiales independentem à materia, & tamen adhuc educuntur ab ea, unde, licet anima absolute possit produci extra corpus, non tamen connaturalitèr.

Instabis: Animam tantùm dependere à corpore veluti à conditione, non tamen tantùm à causa. Sed Contra I. Ergò hoc addendum fuit in explicandi modo. Secundo, quia causalitas materialis respectu formarum aliter non explicatur, nisi per dependentiam; ergò si anima habet dependentiam ad corpus, habebit causalitatem respectu animæ.

Dico 2. Formas esse educibiles de potentia materiæ nihil aliud est, quam posse fieri connaturalitèr à subjecto sustentativo & educi illa dicuntur, quæ sunt a subjecto connaturalitèr sustentante & educitæ esse, quæ scilicet sunt à subjecto connaturalitèr exigente eas sustentare. Hæc non sic fuit ante proposita.

Probatur tamen primò, tum ex refutatione aliarum sententiarum: tum quia non potest alius levior & facilior modus explicari, ut patet examinanti reliquos omnes: tum quia per hunc vitantur omnia inconvenientia, quæ ex superioribus modis sequebantur, & in primis declaratur, animam rationalem non esse educibilem de potentia materiæ vel corporis, quia non fit dependentem à subjecto sustentativo ejus, licet sit subjectum receptivum illius, nam anima nunquam est sustentabilis à corpore, ex eo quòd habeat perfectam substantiam ex se, ut patet de separata: Deinde explicatur etiam

etiam per alteram partem, quomodo, si Deus immediatè & propriè, per actionem creativam produceret formam vel animam leonis, independentè à materia, quod fieri non implicat, & eam postmodum uniret materiæ subtrahendo suum extraordinarium concursum, quo ipsam produxit: ita ut actum nunc à materia dependeret, adhuc non educetur de potentia ipsius, licet ab ea nunc dependeat, quia non fit à subiecto sustentante. Deniq; per ultimam partem ostenditur, accidentia Eucharistica esse educta de potentia materiæ, quia licet actum non sustententur ab ea, nihilominus materia connaturalitèr exigit ea sustentare, & illa connaturalitèr percuti sustentari. Habitus deniq; supernaturales non educuntur, quia non sunt connaturalitèr dependentèr à tali subiecto sustentante, cum prius naturà sint producti, quam in materiâ ponantur.

VI. **Arguitur:** Si educi de potentia materiæ aliud non est, quam produci à subiecto sustentante, sequeretur, quòd materia educeretur, sed hoc est inauditum; ergò: probatur, quia materia tamen benè sustentatur à forma, quam forma à materia, ergò. & negando sequelam, cum sua probatione, quia materia non sustentatur à forma, cum habeat propriam substantiam & existentiam distinctam, ab existentia formæ, deinde licet etiam extrinsecè aliquatèr, & connaturalitèr ab ea dependeat, non tamen veluti à subiecto, omnis autè eductio habetur à subiecto, deniq; non fit dependentèr à forma, cum prius forma creetur, quæ prioritas facit, ut à forma nullam habeat dependentiam veluti à sustentante.

QUÆSTIO IV.

An in eodem composito naturali dentur plures formæ subordinatæ? seu, quod idem est, an datur forma corporeitatis?

I. **Quæstio** hæc inter celebriores & controversiores in Scholis realibus una est, & sensus ejus est, utrum in viventibus, præter animam, quæ est ultimata forma viventis, ratione cujus ponitur in determinata aliqua specie, datur adhuc alia forma substantialis, quæ sit incompleta adhuc & subordinata alteri, quæ vivens ultimatè constituit & complet, & in hoc sensu duplex est sententia è diametro sibi contraria, dico in hoc sensu, quia olim fuit tertia aliqua Auctore Avicenna, quæ in omnibus omnino corporibus, sive compositis & mixtis, sive simplicibus, animatis & inanimatis ponebat aliquam formam Physicam, specie ab aliis distinctam, cujus munus erat, tribuere composito substantiali esse corporeum; sed hæc nunc omnibus odiosa sunt. Prima sententia, quæ nunc celebris est, negativa est Divi Thomæ 2. de Anima t. 4. Cajetani, Capreoli, Suarez, Averla & totius Scholæ Thomistarum, qui omnes uno ore negant, dari in viventibus formam subordinatam animæ, quæ sit corporeitatis. Altera sententia est, Affirmativa & Scoti 4. d. 11. q. 3. n. 29. Richardus F. Amandi Hiermann Physica.

Majornius, Ant. Andreas, Cavellus, Faber, Zabarella, Maftrius, Morifanus, Raguseus, Mercen. Pontius, uno verbo omnes Scotistæ & plures Recentiores, tum ex Jesuitis Dondinus, Conning, Tanner, Murcia, Lalemandetus, ita ut Comptonius fateatur, hæc sententiam maxime inter omnes invaluisse, ut proinde vel ex sinistro affectu & cavillandi libidine, vel ex inconsideratione dicat Arriaga disp. 3. Phys. Sect. 6. sub Sect. 1. Nullum in Hispania eam defendere, nec ex professo oppugnare, in Italia pauci in his partibus (id est Germaniæ) varissimi, in quibus ergò Scholæ, inquit Hispano supercilio, invaluit? Sed vel inconsiderate, vel invidiosè ista dixit, nam in duabus florentissimis Academiis, Salmanticensi & Complutensi, ipsa tuetur & defenditur doctrina Scoti, ut prior decreto veterit, ne Doctores sui aliquid extraneum sententiæ Scoti insererent, in Italia si vidisset Ticinum Patavium, & alias Universitates, ubiq; hujus sententiæ propugnatores & defensores deprehendisset, ita ut Bannes dicat t. de Generat. q. 8. Quorū Theologi & Physici, & Metaphysici sunt, contra Divum Thomam conjurasse, videntur; Maftrius verò clarè deducit Disp. 5. de generatione q. 3. a. 1. Ex quatuor Philosophicis Scholis Averroistarum, Thomistarum, Scotistarum, & Nominalium tres ferè nostram sententiam sectantur, & petit Arriaga in quibus Scholæ invaluit. Audiat etiam de hac opinione Thomas Argent. qui ait: Ita est opinio omnium Doctorum de Angliâ, & aliquorū Parisiensium, & tamen audeo dicere, eam non invaluisse, sed hæc paulò fufius, quam intenderam; ad rem ipsam progrediendo resolutivè respondeo ad quæstionem &

Dico: In viventibus datur forma subordinatæ, seu in animatis præter animam datur forma corporeitatis. Hæc est verè in Scholis celebris sententia, & apud Scotistas universalissimè recepta, & à pluribus aliis tam secularibus, quam Ecclesiasticis, ut patet ex paulò ante dictis.

II. Datur forma corporeitatis.

Probatur itaque Conclusio primò Authoritate Sanctorum Doctorum nostrorum; Divi Augustini tract. 49. in Joannem; ubi ait: Resuscitavit (Dominus) putentem Lazarum, sed tamen in putente cadavere, erat forma membrorum; & lib. de vera Religione cap. 11. Corpus habet aliquam speciem (id est formam) sine quâ corpus non est, & lib. 2. Soliloq. cap. 18. dicit: Corpus aliqua forma & specie continetur, quam si non haberet, corpus non esset, si veram (id est animatam) animus esset lib. de Immort. 8. ait: Corpori non potest accidere, ut etiam ea specie privetur, quâ corpus est. Item lib. 3. Trinit. cap. 2. inquit: Et certe in corpore humano, quædam moles carnis & forma species, & ordo; distinctioq; membrorum; & temperatio valetudinis; hoc corpus inspirata anima regit, eademq; rationalis; ergò materia prima non accipit esse corporis; carnis, &c; per animam rationalem; sed hoc esse ab aliquo alio habet; consequenter datur forma corporeitatis constituens materiam primò in

gradu corporis, quod inspirata anima postmodum regit, & vivificat. Et Divi Bernardi sermone 81. ubi ait: *Unde liquet nec vivo corpori id vivere esse, quod esse cum esse possit & minime vivere possit*; ergo ex mente Divi Bernardi corpus non accipit esse corporis per animam, quam in eodem sermone vocat vitam & rationem vivendi, & consequenter datur forma corporeitatis, quam non acquirit per animam; Et infra de compositione hominis ex anima & corpore loquens dicit: *Neg. enim unum simplex est quæq; harum, sed ex pluribus constans, & propterea non redigitur in nihilum, sed distat in partes, ut ad suum quodq; recurrat principium &c.* ergo in morte viventis cuiuscunq; non fit resolutio usq; ad materiam primam, sed manent adhuc partes, quæ ante fuerunt: ubi autem non fit resolutio usq; ad materiam primam, ibi datur forma corporeitatis; ergo ex mente S. Bernardi admittenda est etiam forma corporeitatis.

III. Probatur Conclusio secundò:

Authoritate Aristotelis, qui 2. de Anima cap. 1. ait: *Anima & corpus est animal* & 4. Ethicorum cap. 4. docet: *animam magis esse partem animalis, quam corpus*, sed hoc male ab Aristotele diceretur, si non daretur forma corporeitatis; ergo datur; probatur minor, quia si non est ulla, tunc in primo loco, tunc bis animam dixisset semel in se, & semel in toto corpore; in secundo loco quoq; errasset Philosophus, quia si corpus involvit animam, tunc non potest anima magis esse pars animalis, nisi sit magis animal se ipsa.

Ex his autoritatibus, tam Aristotelis, quam Sanctorum Patrum, desumo argumentum ad probandam Conclusionem ratione 1. In omnibus viventibus debet dari aliqua forma, quæ constituat & componat corpus veluti alteram partem viventis, sed hæc forma non potest esse anima; ergo præter animam debet alia forma admitti, quæ dicitur corporeitatis, quia corpus constituit: probatur mi. Si anima daret esse corpus in viventibus, deberet id etiam facere in homine, sed in homine hoc facere negant, ergo: probatur mi. Nullum spirituale potest alicui dare esse corporeum, sed anima hominis est spiritualis; ergo anima non potest dare esse corporeum; ergo nec in aliis; probatur major, quia nemo dat, quod non habet, sed anima nihil habet corporeum; ergo non potest etiam dare esse corporeum. Confirmatur primò: Anima rationalis non potest dare esse corporis Mathematici; ergo nec esse corporis Physici, ab omnimoda paritate: probatur ant. corpus Mathematicum debet necessarium esse quantum, sed anima non potest dare esse quantum, ergo. Confirmatur secundò: Nullus actus Physicus potest habere aliquid potentia Physicæ, sicut nec ulla potentia, aliquid actus Physici, sed anima est actus Physicus; ergo non potest aliquid habere potentia Physicæ, sed subjectum & corpus est potentia Physicæ; ergo anima nihil corporis habere potest.

Dices: Animam quidem nihil habere formaliter corporis, bene tamen virtualiter. Sed Contra: Nulla forma potest continere virtualiter sibi oppositum, & facere illud formaliter, sed corpus est formaliter oppositum spiritui; ergo anima non poterit continere illud; probatur ma. quia nihil potest subjecto tribuere dispositiones ad formas oppositas, verbi gratia, forma aquæ recepta in materia, non potest ei tribuere dispositionem ad ignem vel lapidem, ergo. Contra secundò: Si anima facit cum materia corpus, sive in se formaliter corporea, sive non, sequeretur, quòd in corpore humano quælibet pars deberet esse quodlibet, sed hoc est inconveniens; ergo probatur sequela, quòd caput deberent esse pedes, oculi, manus, aures, venter &c. ergo: probatur ant. ibi est aliquid, ubi eius est materia & forma, sed materia & forma capitis est in pede, & forma ac materia oculi in manibus; ergo sequeretur, quòd pes sit caput, oculi manus, ergo: probatur ant. in capite secundum Adversarios, non est aliud, quam materia prima & anima, sed materia prima & anima capitis est in pede, tanquam partes constituentes; ergo caput erit pes &c.

Dices: Organa in corpore humano non differre substantialiter, sed tantum accidentaliter ob diversitatem accidentium, sed Contra primò: Accidentia non constituunt per se aliquod totum Physicum, aliàs ubi cunq; essent accidentia, infallibiliter deberent esse composita Physica. Contra secundò: Illas, quæ non differunt nisi accidentaliter, non possunt producere effectus substantiales diversos ab illis, à quibus non nisi accidentaliter differunt, sed organa in corpore humano aliqua habent principium producendi aliquos effectus substantiales, quos non possunt producere alia; ergo non tantum accidentaliter, sed etiam substantialiter debent differre; probatur minor, quia vis generativa est in lumbis, ut nunc suppono, quæ non est in oculo, vis nutritiva est in carne, quæ non est in osse; ergo lumbi & oculus, potentia nutritiva & os debent differre non accidentaliter tantum, sed etiam substantialiter, sed non differunt per animam; ergo per aliam, quam dico esse formam corporeitatis.

Probatur Conclusio secundò:

In homine datur alia forma præter animam, sed talis alia non erit, quam forma corporeitatis; ergo datur talis; probatur ma. datur in homine aliquid, quod exigit primas qualitates, sed hoc non potest esse nisi aliqua forma substantialis; ergo: probatur major, cor in corpore humano exigit determinatum calorem, ponamus ut quinq; vel sex, sed ista exigentia non potest aliunde esse, quam à forma substantiali, ergo: probatur minor, tum quia materia non potest exigere istum calorem, & minus in tali, & determinato gradu, cum ipsa sit indifferens ad omnes qualitates & omnes earum gradus; tum quia nec

nec quantitas ob eandem indifferentiam: tum nec qualitas ulla, quia qualitas ad quam sequitur alia debet esse prior illa, sed in corde non potest assignari alia qualitas prior calore, quia ipsa est prima qualitas, nec dici potest, quod hoc exigant alii gradus caloris, quia tales vel sunt remissiores, vel intensiores, vel aequales: si sunt remissiores, non possunt exigere alios, quia nullum imperfectius exigit perfectius: si sunt intensiores, quia illi iam continentur in quocumque gradu majori caloris: si aequales, tunc debent esse in eo subiecto duae qualitates solo numero differentes, quod implicat. Nec denique anima potest hoc exigere, quia hoc debet fieri conjuncta, sed conjuncta non potest hoc exigere, quia tunc conjunctio praecederet cor, quod tamen dici nequit, quia supponitur, quod anima non possit informare nisi cor, & quod cor non possit esse sine calore. Deinde anima etiam non exigit calorem magis, quam alias qualitates, & minus in tam determinato gradu, quia informat plures partes, quae non sunt sic calidae; Neque dicas animam exigere tantum istos gradus quoad operationes, quia statim sequeretur, quod deficiente isto calore, deficerent tantum operationes, non vero informatio, quod est falsum.

accidentium, ergo: probatur ant. quia non est Titius interficiens, nec gladius penetrans, nec laqueus suffocans, &c. ergo; quod ulterius confirmatur ex ramo & pomo, in quo manent eadem prorsus qualitates, ut dulcedo, rubedo &c.

Dices: Ad introductionem formae corporeitatis, introduci etiam accidentia illa, nam in instanti quo animal moritur, sequitur forma cadaveris, quae dat iterum esse apparenter oculis, naribus, auribus & ad formam introductam illam, tunc causa universalis producit illa accidentia. Sed Contra videtur inconceptibile, quomodo natura tanto tempore laborare debeat, ut paulatim, & successivè introducat formam ossis, arteriarum cartilaginum, ad informationem & animam introducendam; ergo falsum erit, quod gignantur in instanti; dicere autem, quod causa universalis producat illam formam cadaveris, & omnia accidentia, est primò contra bonum Philosophum, quod illuc recurrat in effectibus quotidianis; deinde causa universalis non est magis determinata ad haec potius accidentia producenda, quam alia, nisi determinetur ab aliqua causa secunda particulari, quae tamen non est assignabilis.

IX.

VII. **Probatur Conclusio tertio:**

In corpore mortui, eadem manent numero accidentia, quae fuerant in vivo, ut patet; ergo manet idem subiectum; probatur ant. tum quia sicut ipsi fateantur Adversarii, accidentia non migrant de subiecto in subiectum, tum quia videmus, quod in mortuo eadem longitudo, latitudo, figura, albedo &c. eadem viriditas in ramo abscisso, eadem virtus in herba vivente & mortua seu arida, sed hoc est & falsum, si non maneret idem subiectum; ergo eadem accidentia sunt in vivo & mortuo; ergo ulterius etiam idem subiectum. Deinde quæro ab Adversariis, an vulnera & cicatrices, quae in occiso apparent, sint illa, quae fuerunt in vivo vel non? si secundum, quæro iterum, an si Titius Moevio inflisisset duo vulnera lethalia, ex quibus Moevius paulo post moreretur, an Titius juramento coram legitimo iudice affirmare possit, se Moevio illa duo vulnera non inflisisse, si sic, certe aperiretur aditus ad quaecumque latrocinia & homicidia perpetranda, absque eo quod puniri poterant, licet deprehendantur, imò ad iuramenta falsa faciènda, quae sunt valde piarum aurium offensiva: si non poterit affirmare, se illa vulnera non inflisisse; ergo remanent eadem vulnera in mortuo, quae erant in vivo, & consequenter, si manent eadem accidentia, manet etiam idem subiectum.

Instabis: Determinari ad haec accidentia per accidentia similia, quae praeservant. Contrahi accidentia praesistentia determinarent ad similia producenda, semper in composito genito deberent esse eadem accidentia in genito, quae fuerunt in corrupto, quod tamen falsum est. Nec valet dicere, non semper debere esse accidentia similia, sed tantum quando illud genitum non petit dissimilia, non valet inquam, quia cadaver cum sit substantia distinctissima rationis ab homine, petit dissimilia accidentia, non minus quam ignis genitus ex ligno; ergo debent admitti eandem formam in genito, quae fuerat in corrupto.

Huc usque probavi conclusionem argumentis Philosophicis, probo nunc etiam Theologicis & Primò sic: Si non daretur forma corporeitatis in homine realiter distincta ab anima, sequeretur, quod corpus Christi in sepulchro non esset idem, quod de Virgine natum est, & sic idem corpus Christi vivum & mortuum, esset numero & specie distinctum, quia forma cadaveris distinguitur specie ab anima, sed hoc est contra Sanctos Patres Athanasium, Gregorium, Augustinum & signanter, D. Ambrosium sic loquentem, ut refertur dist. secunda de consecratione. *idem corpus est quod de Virgine sumptum, quod passum & sepultum, quod resurrexit & in caelum ascendit;* ergo probatur sequela, tunc non manet eadem substantia, quando non manet eadem forma substantialis, sed secundum Adversarios forma substantialis constitutiva corporis est sola anima, & haec non manet in sepulchro, ut fides docet; ergo nec manet idem corpus.

X.
Probatur
Conclusio
etiam
argumentis
Theologicis.

VIII. **Dices:** Non esse eadem accidentia, sed similia de novo producta, unde sensus, dum putat esse similia, decipitur. Sed Contra 1. Videtur contra sensum sanum esse, asserere, quod sensus decipiatur, cum nulla possit assignari ratio, quare dicatur decipi. Contra 2. Quia non est assignabilis causa productiva illorum

F. Amandi Hermann Physica.

Aaa 2

Confir.

Confirmatur, tum quia sequeretur, quod Corpus Christi vidisset corruptionem, Sacra Scriptura repugnante, quae dicit Psalmo 16. *Non dabo sanctum tuum videre corruptionem, & Act. 2. caro ejus corruptionem non vidit*: quia illud corrumpitur, quod in aliud compositum transit accedente nova forma substantiali & manente eadem materia, sed hoc in praesenti casu contingeret; ergo Corpus Christi vidisset corruptionem: tum quia sequeretur, quod aequo posset dici: Verbum assumpsisse montem vel lapidem, sicut dicitur, quod sustentaverit formam corporeitatis; probatur sequela, quia cadaver in tantum differt a natura humana, quantum differt mons vel lapis, cum aliam & aliam aequo habeat formam substantialem, & tantummodo in materia communicent, quae omnia sunt absurda.

XI.

Dices: Corpus Christi vivum, mortuum, & sepultum mansisse idem non formaliter, seu quoad formam, quia mortuum habuit formam cadaveris, sed supposititaliter, quatenus illud corpus, quod fuit sepultum, suppositabatur eadem supposititalitate verbi aeterni, qua suppositabatur corpus vivum Christi, quod erat natum de Virgine. **Sed Contra 1.** Si verbum assumeret aliam naturam humanam, non posset dici, simpliciter idem Christus, qui defacto est, nec posset dici simpliciter, quod habeat eandem humanitatem, aut animam, aut idem corpus, & tamen supposititaliter posset dici idem; ergo, ut dicatur idem corpus Christi sepultum, quod fuit natum, non sufficit, dicere esse idem supposititaliter. **Contra 2.** Falsum est, illud corpus, quod fuit sepultum, fuisse assumptum a verbo; ergo non esset idem supposititaliter cum corpore, quod fuit natum de Virgine: probatur autem, quia verbum defacto non assumpsit, nisi humanitatem Christi & spectantia ad illam, vel tanquam partes, vel tanquam proprietates, vel tanquam accidentia, sed illud corpus sepultum, & constitutum per formam cadaveris, non spectabat ad humanitatem Christi nulla ratione. **Contra 3.** Quod verbum Divinum assumpsit, nunquam divisit; ergo si assumpsit formam cadaveris, illam non divisit, & consequenter Christus adhuc habet formam cadaveris, quod est inauditum.

XII.

Probatur Conclusio altero argumento Theologico: Si in triduo mortis Christi aliquis Discipulorum consecrasset panem, posuisset sub illis speciebus corpus Christi; sed hoc esset falsum, si corpus non diceret formam substantialem distinctam ab anima, ergo: probatur minor, quia non poneretur tunc corpus, quatenus est constitutum per animam, quia alias reduceretur Christus consecratione ad vitam; ergo quatenus corpus est constitutum per aliam formam, sed non est alia quam forma corporeitatis.

XIII.

Dices: In illo casu poni corpus in quantum est constitutum per accidentia. **Sed Contra**: Illud corpus, quod per consecrationem sub speciebus ponitur, debet esse substantiale: hoc autem non esset substantiale, sed acciden-

tale, ergo. Deinde corpus hic positum, deberet constituere iterum Christum hominem cum anima, sed accidentia non possunt constituere cum anima hominem, ergo.

Probatur tertio Conclusio, XIV.

ex Theologico principio, praescedendo a priori casu de triduo mortis Christi, sic: secundum Concilium Trident. Sess. 13. cap. 3. Per verba consecrationis panis ponitur tantummodo corpus Christi per se, & anima solummodo per concomitantiam, verba Concilii sunt: *sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub vini specie ex vi verborum; ipsam autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamq. sub utraq. vi naturali illius connexionis & concomitantiae, qua partes Christi Domini, qui jam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur*: sed haec Sacro Sancti Concilii definitio, & determinatio vera non esset, neq. de fide, si corpus constitueretur per animam & non potius per aliam formam, ergo: probatur minor, quia tunc deberet anima poni vi verborum sub specie panis, sed non poneretur; ergo definitio non esset vera: probatur sequela, quia vi verborum sub specie panis poni debet, quidquid ingreditur formalem constitutionem corporis, sed anima secundum ipsos ingreditur formalem constitutionem; ergo vi verborum deberet ibi poni.

Dices I. Animam poni sub speciebus XV.

panis, non quatenus dicit rationem formalem viventis aut animalis, sed tantum in quantum tribuit gradum Metaphysicum corpori; sed **Contra** Concilium Tridentinum dicit: *ibi animam poni sub specie panis propter unionem partium inter se, ut legenti patet, sed quatenus tribuit gradum Metaphysicum corporis, non est unita, sed identificata, ergo.*

Dices 2. Per corpus in Concilio XVI.

signatum intelligi materiam primam, non vero aliquam aliam substantiam; sed **Contra**: Illud ponitur sub speciebus panis; quod ex Maria Virgine natum est, sed materia prima non est nata ex Maria Virgine; ergo nec materia poterit dici poni illuc. Deinde corpus Christi fuit corruptibile, materia autem non est, ergo. **Sed Principaliter in contra**

Opponitur Autoritas tum S. Ang. XVII.

lib. Immort. anim. 15. & 16. ubi ait: *Speciem corpori per animam tribuit. Item corpus nullum fit nisi accipiendo per animam speciem, tum Aristotelis 7. Met. t. 35. ubi ait: oculum & carnem mortuam esse aequivocè carnem & oculum. Item 2. Gen. cap. 1. inquit: Non enim est facies, nisi animam hominis habeat, neq. caro, sed corrupta aequivocatione dicitur caro, aut facies perinde quasi lapidea, vel lignea facta esse.* Sed hoc esset falsum, si eadem forma post mortem maneret, quae erat in vivo; ergo non datur talis forma. **Resp. Ad D. August.** illum quidem ibi sic sensisse, verum tamen totum hoc

hoc retrahavit, nam lib. 1. Retrahit. cap. 7. eadem repetens ait: Hoc totum prosum temere dictum est. Ad Aristotelem, nihil aliud velle, quam carnem & oculum, in quantum considerantur ut instrumenta animae; post mortem esse tantum æquivocè talia instrumenta, non verò voluit, quòd considerata secundum se à vita præscindendo, & morte sint æquivocè talia, & hanc Responsionem manifestè colligit Regius ex Philosopho 4. Met. ult. ubi ait: carnem mortuam esse æquivocè carnem, quia illa propriè dicitur caro, quæ potest facere opus carnis, id est, quæ appositum nutrimentum, in carnem sibi similem, convertere potest, quod nequit caro mortua.

Instatur: Nihil potest esse propriè caro, nisi quod est constitutum per formam carnis, nec corpus nisi constitutum per formam corporis, etiam secundum esse & non quoad operari, sed anima est tantum forma corporis & carnis, ergò ea separata non poterit aliquid dici propriè caro, sed tantum æquivocè, probatur minor: quia secundum eundem Philosophum 2. de Anima cap. 1. Anima est actus primus corporis nisi alia potentia vitam habentis, ergò anima est tantum forma carnis, quia actu primo nullus est prior, anima autem est actus primus, ergò non est alius prior & consequenter, si non fuerit anima, non poterit etiam secundum esse habere propriè corpus vel facies. R. concedendo ma. & distinguendo mi. anima est forma carnis vel corporis, in quantum sunt instrumenta ad exercendas suas operationes, concedo mi. præscindendo à ratione instrumentorum nego mi. & consequentiam, Itaque caro & corpus organicum dupliciter considerari potest, primò absolute & in se cum illa diversitate partium inter se, secundò in quantum sunt instrumenta ad exercenda munia vitæ, & licet sit ejus forma in hac posteriori acceptione, non est tamen in priori, quia cum hæc sit homogenea & uniformis, non potest tot, tamquè diversa esse dare, qualia sunt esse carnis, ossis, nervi, &c. Sed

Urgetur: Nec Forma corporeitatis potest dare tam diversa esse, qualia sunt carnis, ossis, nervi &c. ergò nulla solutio: probatur ant. quia illa forma est una specie, tam bene ac anima rationalis, ergò. R. negando ant. cum sua probatione, quia forma corporeitatis non est una specie, si enim esset, tunc urgeret bene replicata, sed est potius congeries illa formarum substantialium carnis, ossis & nervi, singulæ enim partes heterogeneæ habent suas partiales formas, ita ut forma totius corporis aliud non importet nisi congeriem omnium formarum partialium.

Arguitur: Ex ratione 1. Cum D. Thomas 1. p. q. 67. a. 4. Unius rei unicum est esse, ergò etiam unica tantum forma: probatur consequentia, quia forma est quæ dat esse, ergò si ens erit unum, unam tantum debet habere formam, & si plures habuerit, non habebit unum esse. R. dist. 1. consequens, una forma completa & adæquata, ac non ulterius subordinata, concedo consequentiam, subordinata, nego consequentiam & similiter dist. ultimum consequens, si haberet plures formas, non esset

unum ens, si essent plures non subordinatæ concedo consequentiam, subordinatæ nego consequentiam.

Instatur: Non potest fieri aliquid unum ex pluribus formis si sint subordinatæ, siue non, ergò nulla solutio: probatur ant. quia per primam formam res constitueretur in suo esse, ergò per alteram non posset constitui aliquid unum; probatur consequentia, quia quod advenit enti in actu, constituit unum per accidens, ergò non constitueret unum per se, sed unum per accidens, quod falsum est. R. negando ant. cujus probationem distinguo, constitueretur in suo esse completo & ultimo, nego incompleto & non ultimo, concedo ant. & nego consequentiam, similiter distinguo consequentiam probationem, quod advenit enti in actu ultimato completo, concedo ant. non ultimato completo, nego ant. Itaque totum constitutum ex materia & forma corporeitatis est ens incompletum, quod ulterius compleri potest per animam.

Urgetur: Si illud totum ex materia & forma corporeitatis constitutum esset incompletum, non posset naturaliter existere sine anima, sed hoc est falsum, ergò. probatur sequela, idè materia prima non potest naturaliter existere sine forma, quia est incompleta, ergò à pari. R. negando sequelam cum sua probatione, ratio disparitatis est, quia materia prima semper est legitime disposita ad recipiendam formam quamcunquè, corpus autem non est semper sic dispositum ad recipiendam animam. Deinde ex eo quòd sit incompleta, non licet statim inferre, ergò non potest existere sine alio, quia etiam anima est incompleta, & tamen rationalis existere potest sine corpore. Denique alia & potissima disparitas est, quòd materia prima sit pura potentia subjectiva, nullum includens omnino actum informantem, corpus verò, licet etiam sit potentia subjectiva ad animam, attamen etiam includit aliquem actum informantem, licet incompletum & imperfectum, talis autem potentia subjectiva citius potest existere sine alia ulteriori & adæquata forma, quam potentia, quæ nullum actum includit Physicum. Sed iisdem quodammodo inhærendo principiis.

Arguitur 2. Si daretur aliqua forma corporeitatis, quæ sic posset existere sine anima tanquam sua ultima & adæquata forma, sequeretur quòd defecto à parte rei, & non tantum per operationem intellectus daretur individuum genericum, seu vagum quod sub nulla specie substantiæ contineretur, sed hoc est impossibile & contra dicta in Logica, ergò; probatur ma. quia illud compositum ex materia prima & forma corporeitatis, est individuum corporis, quod est genus in prædicamento substantiæ, & tamen non est sub ulla specie infima, quia non includit formam ultimam, quæ constitueret in esse specifico. R. negando sequelam Majoris, cum probationis ma. Quia individuum contentum sub genere substantiæ, seu sub corpore, de prædicamento substantiæ in linea recta debet esse Physicè completum, & includere formam specificam ultimam, illud autem

XIX. Secundum.

tum corpus, de quo hic est sermo, est Physicè incompletum, non includens formam ultimò specificativam.

Instatur: Illud corpus continet totam essentiam corporis de prædicamento substantiæ, ergò est Physicè completum & consequenter nulla solutio: probatur ant. quia ad illud corpus non requiritur essentialiter, nisi quòd sit compositum ex materia & forma substantiali, vel quòd sit substantia per se existens, sed compositum ex materia & forma corporeitatis est tale, ergò. R. negando ant. ad probationem nego ma. quia ulterius requiritur, quòd sit Physicè completum, seu quòd constet ex materia & forma, ultima Physica vel ultimè completiva Physicè, qualis non est forma corporeitatis. Sed

Urgetur: Forma Corporeitatis non potest contineri sub communi ratione formæ substantialis, quin sit in aliqua ultima specie formæ substantialis, ergò compositum ex tali forma & materia erit sub aliqua specie ultima, & consequenter sub specie completa, vel si hoc non, tunc dicendum, quòd sit sub nulla, & consequenter stabit argumentum, quòd dabitur in dividuum genericum & vagum. R. dist. primum consequens, erit sub aliqua specie substantiæ corporeæ ultimè completæ, nego consequentiam, incompletæ concedo. Itaque cum materia prima & anima rationalis, etiam secundum ipsos Adversarios sint aliquo modo in aliqua specie substantiæ incompletæ, idem dicendum est de illo composito ex materia & corporeitatis forma, nec ex hoc aliquid absurdum inferri potest, quàm quòd in generatione naturali viventis introducantur duæ formæ substantiales vel duo composita, aut duæ mutationes, quia hoc est necessarium ad salvandum diversà constituentia, constituta, & diversas mutationes, quæ sunt completæ & perfectæ, sed incompletæ & imperfectæ.

XX.
Tertium ex
Philosopho.

Arguitur 3. Argumento desumpto ex Philosopho secundum quem, subjectum generationis in hoc distinguitur à subjectis aliarum mutationum, quòd subjectum generationis sit ens in potentia, aliarum verò ens in actu, sed compositum ex materia prima & forma corporeitatis est ens in actu, quia habet formam, ergò non poterit esse subjectum generationis. Resp. permittendo transire majorem dist. mi. Compositum ex materia & forma est ens in actu ultimè completivo, nego mi. non ultimè completivo, concedo mi. & nego consequentiam. Itaque pro intelligentia solutionis datæ notandum, quòd aliquid in potentia dupliciter dici possit, primò in pura potentia, ita ut nullum habeat actum informantem: secundò in potentia non pura, sic quòd habeat aliquem actum, & tamen adhuc sit capax alterius actus ultimè completivi in suo genere, similiter dupliciter potest aliquid dici in actu primò, quòd habeat aliquem actum non ultimè completivum, secundò quòd habeat aliquem actum ultimè completivum, Philosophus autem dixit, de ente in actu in prima acceptione, non verò in secunda.

Instatur: Secundum Philosophum 1. de generatione l. 14. Generatio est mutatio totius in totum nullo sensibili manente, sed compositum ex materia prima & forma corporeitatis, est ens in actu sensibile, ergò tale non potest esse subjectum generationis. Confirmatur, quia è contra Corruptio, est delitio totius substantiæ, ergò nullum ens manet in actu sive ultimè completivo, sive non, & consequenter subjectum generationis est ens in potentia, & nullo modo in actu. R. 1. Philosophum tantum loqui de generatione inanimatorum; nam de his dictum suum exemplificat Aristoteles, de aqua, quando convertitur in ignem, vel aërem, vel aërem in ignem, & è contra. R. 2. magè ad propositum, quòd tantum velit Generationem esse mutationem totius in totum, id est, generationem totalem & ultimè completivam, non verò partialem & inadæquatam. Ad confirmationem dico, corruptionem esse delitioem totius substantiæ cathegorematicè sumptæ, seu terciæ entitatis ex corpore & anima, non verò totius substantiæ syncathegorematicè sumptæ, seu pro singulis partibus, alioquin deberet etiam desinere materia prima, quòd falsum est.

Urgetur Contra ultimam solutionem: si maneret aliqua pars vel aliquod ens in actu, sequeretur fieri corruptionem substantialem sine generatione substantiali, sed hoc est contra Aristotelem, ergò; probatur mi. quia secundum ipsum generatio unius est corruptio alterius, ergò etiam corruptio unius est generatio alterius, ergò est contra Philosophum, dari corruptionem substantialem sine generatione substantiali. R. dist. ma. Corruptionem totalem, nego ma. corruptionem partialem; concedo ma. quando autem moritur homo, non est corruptio totalis, sed partialis; ad probationem minoris R. dist. ant. Generatio unius est corruptio alterius, mediatè vel immediatè transcat ant. immediatè semper nego ant. Quia quando producitur forma corporeitatis, destruitur forma, quæ præcessit in materia, quando autem producitur anima, non est necesse, quòd aliquid immediatè corruptatur, cum anima sit composibilis cum forma corporeitatis, unde potius tunc tantum aliquid destrui debet, quando posterior forma imposibilis est cum priori, similiter respondeo ad primum consequens, non est etenim necesse, ut immediatè in corruptione aliqua nova forma introducat, sed sufficit, quòd mediatè. Imò illud axioma Philosophi non est universaliter verum, quòd generatio unius sit corruptio alterius: quia dantur multæ generationes accidentales, quas tamen non concomitatur corruptio, ut patet, dum generatur lux in aëre, species in medio, scientia in intellectu &c. Sed quemadmodum conclusionem nostram probavi etiam argumentis Theologicis, ita pariter

Arguitur 4. In contra argumento Theologico: Si daretur forma corporeitatis totalis in toto homine & partialis in lingulis membris, & organis corporis humani, sequeretur, quòd aliquid naturæ humanæ non esset redemptum à Verbo, sed hoc asserere est inconveniens.

conueniens, ergo; probatur sequela: quia secundum D. Damascenum lib. 3. de fide cap. 25. nihil est assumptum, quod non est curatum, nec curatum, quod non est assumptum, ut passim circumfertur: sed aliqua forma partialis naturae humanae non sunt assumptae, ergo; probatur minor, quia illae formae partiales, quibus distinguitur sexus foemineus a masculino, non sunt assumptae, ergo. R. Primò, retorquendo argumentum, secundum Adversarios: Formae partiales non sunt aliud quam materia & accidentia, sed Verbum non assumptum illa accidentia, quibus foemina distinguitur à Viro, ergo aliquid in natura humana est, quod non est curatum, quia materia & accidentia illa non sunt assumpta. R. negando sequelam ad probationem ex diuo Damasceno dist. ma. nihil est curatum, quod non est assumptum, curatione sanctitatis substantialis, concedo maiorem, curatione sanctitatis meritoriae, nego maiorem, & distinguo similiter minorem & nego consequentiam. Itaque verum est quidem, quod substantialiter nihil sit per Deitatem sanctificationem & curatum, nisi quod est assumptum, nihilominus curatione redemptionis non consistit in illa sanctitate, alioquin si Verbum assumptisset naturam humanam & eam ad caelos transfuisset, iam fuisset redemptio perfecta contra Apostolum ad Hebraeos 9. ubi ait: Sine sanguinis effusione non fit remissio: quare Remedium & curatio potius in meritis Christi consistit, quae sufficiunt omnibus illis, quibus applicantur: ita quod si pro Angelis fuissent applicata, eis etiam profuissent, & sic patet, magis prodesse mulieribus, cum ipsis pariter sint applicata. Omitto plures alias replicas & objectiones, quae apud Auctores passim videri possunt.

Quaeres: Utrum partes heterogeneae viventium constant formis partialibus diversae rationis essentialis, unam formam totalem, quae corporeitatis dicitur, integrantibus? R. cum Doct. loc. cit. Affirmative, Ratio est, quia in vivente sunt partes diversae rationis, ut caro, ossa, nervi, &c. quae habent diversas qualitates sibi connaturales, nam caro est mollis, os durum &c. ergo illae constant formis partialibus diversae rationis, quia non potest ostendi ratio, quare tales qualitates convenirent illis diversis partibus, nisi quatenus partes illae diversis formis partialibus exigentibus, tales vel tales qualitates, ideo enim colligimus defecto distinctionem specificam substantialem, quia videmus aliquas qualitates convenire huic & non alteri, alias quaero quomodo aliquis sciat lapidem non esse aurum? lac non esse vinum? &c.

QUESTIO V.

Utrum dua formae substantiales non subordinatae possint esse in eadem materia?

Sicut praeterita quaestione per formas subordinatas intellexi eas, quarum altera altera indiget, ita ut sine ea nequeat habere aliquas operationes, quas cum ea habere posset, & quarum una aliam supponit tanquam constitutum physicum sui immediati subiecti, ita

per formas non subordinatas intelligo eas, quae ita sunt completae, ut non indigeant se invicem ad aliquas operationes, nec una alteram supponat tanquam subiectum suum, aut subiecti sui constitutum, adeo ut si simul reperiantur in eodem subiecto, neutra ad operationem alterius concurreret, ut sunt formae ignis, aquae, ligni, de formis etenim substantialibus tantummodo agitur quaestio: de accidentalibus enim nullum est dubium, in qua materia non modo cum illis, qui extra scholam Scoti sunt, sed etiam inter domesticos magna controversitur alteratione, nam plures partem negativam tuerentur, alii contra affirmativam, omnibus Scotum pro patrocinio & tutela citantibus: Unde in rei veritate Triplex circa hanc quaestionem est sententia, Prima est Arriagae asserentis disp. 3. Phys. asserentis: de potentia ordinaria plures formas substantiales posse esse simul, dummodo non exigant contrarias dispositiones. Secunda Thomistarum, Lorcae, Compluten. post Divum Thomam putantes, plures formas supernaturaliter nec posse esse simul. Tertia est communior inter Scotistas, qui dicunt supernaturaliter id non implicare, quid ego sim approbaturus, mox patebit, interim

DICO I. Duae formae substantiales non subordinatae, naturaliter nequeunt esse simul in eadem materia. Haec est communior, contra Arriagam.

II. Naturaliter dua formae nequeunt esse simul.

Probatur Conclusio primò,

Quia nulla aliqua causa potest habere simul duos effectus adequatos, sed materia causa est sustentativa, &eductiva formarum, ergo non potest habere simul duas, quia quaelibet ipsarum est effectus adequatus; probatur ma. à paritate aliarum causarum, quia efficiens non potest producere duo simul, quorum quodlibet ipsi sit adequatum, similiter finis non potest eundem movere ad applicandum bis media.

Dices: In hoc argumento peti principium, quia in quaestione versatur, an una forma sit adequata materiae, ita ut non possit habere aliam simul, ergo nihil probat. Resp. negando ant. Quia inde deducitur, quamlibet formam esse adequatam materiae, quia non potest esse sine omni forma, unde quia materia abhorret esse sine forma, sicut natura abhorret esse locum sine locato, unde sicut nullus locus est ex parte tantum plenus corpore, sed totaliter, ita etiam materia non est plena forma ex parte, sed adequatae, itaque quaelibet forma erit adequata materiae. Sed

Probatur Conclusio secundò

ab Experientia, optima rerum magistra, qua videmus, quod ad introductionem unius formae expellatur alia, nam quando terra vertitur in gramen, non amplius est terra, & cum gramen vertitur in sanguinem animalis, non amplius est gramen & sic de caeteris. Verumtamen

Arguitur: Experientiam quoque esse in contrarium, nam in primis quando dua formae succedunt sibi invicem, verbi gratia, forma ignis formae ligni, secunda expellit priorem, ergo est simul cum illa: quia non potest esse

III.

IV.

V. Argumentum in contrarium.

esse nisi in subiecto, ergo est simul cum subiecto. Resp. negando consequentiam, quia quando una forma expellit alteram, non est necessesse, ut sit simul posterior cum priori, quod clarè constat à pari; nam quando duo corpora expellunt se ab eodem loco, non est necessesse, quod pro aliquo instanti sint simul in eodem loco, sic quoque dicendum in præfenti, quia expulsio formalis non est aliud quam successio immediata alicujus priori alteri, quod non fit per aliquam efficientiam, sed tantum ex eo, quod ponat aliquid, quod non potest stare cum remanentia prioris, id est seipsam.

Instatur: Experientia quoque docet, non modò in successivis, sed etiam in permanentibus duas formas posse esse simul, nam in montanis Ungariæ Auri, Cuprique fodinis, sunt quedam aquæ, quæ injectum ferrum, in cuprum mutant ita, ut si pars sit intra aquam, alia extra immerfa erit cuprum, quæ ad extra manet ferrum, ut ipse vidi in quadam Equi ungula, quæ media ex parte erat cuprum, ferrum ex altera: quo posito sic Instatur: in tali casu in indivisibilibus continuativis illius totius ungulæ erant simul duæ formæ substantiales diversæ rationis, ergo experientia est quoque in contrarium: probatur aut. Illa indivisibilia sunt continuativa utriusque metalli, veluti termini intrinseci, ergo debent habere formam utramque, ergo si in indivisibili poterunt esse simul: multò magis in eadem parte materiæ. Resp. in casu, aliquam formarum carere indivisibilibus terminativis, quod non est mirandum: quia illud indivisibile medium non est tunc illius completæ terminatio, sed potius continuatio aliqua, vel dicitur, illa indivisibilia non esse materiæ, sed formæ: adeoque nihil duarum formarum est in eadem materia. Urgetur hic etiam adhuc aliâ experientiâ de ferro candente, sed quia hæc apud Authores obviè ubique reperitur soluta, omitto eam liberè. Nunc ad difficultatem principaliorem resolvendam

VI.

*Bonè tamen
distinguitur.*

Dico 2. Duæ formæ substantiales completæ non subordinatæ possunt esse in eodem subiecto divinitus, dummodò non sint contrariæ, vel repugnantes dispositiones præviæ. Hæc colligitur ex Scotò 3. d. 8. q. 1. n. 6. & d. 6. q. 2. num. 7. & 4. d. 1. q. 2. n. 22. quem Scotistæ communiter sequuntur, ut Maffrius, Pontius, Sghemme, Tombetus, & c. Ruvius, Suarez, & c. & plures Recentiores.

Probatur Conclusio primò,

Ratione communi: Quia Deus potest facere omne illud, quod non implicat plures formas esse in eadem materia, ergo Deus poterit plures formas ponere ad eandem; probatur minor, de qua sola est difficultas, & primò non repugnat ex parte divinæ potentie, quia Deus est infinite virtutis, & ideo potest supplere defectum materiæ ad educationem, & conservationem formarum duarum simul, talis enim defectus si quis est, est in genere quasi causæ efficientis: Neque implicat ex parte materiæ, quia hæc, ob suam indifferentiam non est limitata ad hanc vel illam formam, sed indeterminata & illimitata, ita ut quando unam recipit, reti-

net adhuc capacitatem ad aliam, non potest simul & semel aliam recipere, quia una forma disparata, nata est expellere connaturaliter aliam, ergo defectus etiam non est ex parte materiæ; probatur denique, quod neque ex parte formarum, primò: Quia formæ substantiales non sunt contrariæ inter se, ergo nec incompatibiles; Probatur consequentia, quia contrariis proprium est expellere se invicem, sed hæc non sunt contraria, ergo: probatur hæc minor: quæ etiam est ant. superius, quia si essent contrariæ, tunc esset ex quatuor oppositionibus una, sed neutra est, ergo; probatur minor, non contraria, quia hæc propriè versatur inter qualitates, quarum una nata est expellere aliam ab eodem subiecto inhæfionis, ut vicissim inesse possit: nam formæ nullibi sunt in subiecto inhæfionis, ergo. nec etiam privativa, aut contradictoria, quæ utrumque extremum est quod positivum, oppositionis autem privativæ & contradictoriæ, extrema non sunt ambo positiva, ergo. nec est oppositio relativa, quia utrumque extremum est quid absolutum, ergo.

Dices: Esse oppositionem disparatam,

ratione cuius una necessariò expellit aliam: sed Contra: Oppositio disparata non sufficit, ut una forma expellat aliam, quia si hæc sufficeret, deberent se necessariò expellere omnes formæ disparatæ, sed hoc non faciunt: ergo: probatur, quia albedo & dulcedo sunt formæ disparatæ, sed hæc non expellunt se invicem à subiecto, ergo oppositio disparata non sufficit: probatur mi. quia ambæ simul reperiuntur, tam in lacte, quam saccharo, ergo.

Instabis: Requiritur etiam rationem sub-

stantialem & non tantum oppositionem disparatam, in lacte autem & saccharo sunt tantum duæ formæ disparatæ accidentales. Sed Contra, tum quia hoc gratis dicitur, tum quia eodem modo se habet oppositio disparata formarum substantialium ad subiectum substantiale, sicut se habet oppositio disparata accidentium ad subiectum illorum quoad expulsionem, sed non expellunt se formæ accidentales disparatæ à subiecto accidentali, ergo nec expellent se duæ formæ substantiales à substantia substantiali.

Continuatur argumentum

probando, quod non fit defectus ex parte formarum, quia non solum duæ formæ contrariæ & disparatæ possunt simul subiectari in materia, sed nec duæ homogeneæ & ejusdem rationis: atqui duæ formæ homogeneæ non sunt sibi oppositæ, ergo quod duæ formæ non possint esse simul, non oritur præcisè ex parte formarum, intelligo semper argumentum quoad effectum primarium formarum, qui est informare, quia quoad secundarium certum est, quod tota ratio oritur ex illis, nam quemadmodum effectus primarius est informare, ita secundarius est expellere se invicem, attamen hic effectus omnino impedi potest, unde instaurò argumentum, &

Probo id ipsum de formis tertio,

si esset aliqua implicancia, quare duas formas sub-

substantiales non possit Deus ponere in eadem materia esse ex parte formarum, sed nec ex istis est, ergo: probatur, quia ista esset vel secundum effectum primarium vel secundarium, non primarium, ut probatum est, nec etiam secundarium, quod probo: Quia Deus potest impedire effectum secundarium cuiuscunque formae positivae, ergo, probatur ant. quia Deus potest impedire, quo minus duae quantitates expellant se invicem ab eodem loco, similiter potest Deus duas qualitates contrarias in eodem subjecto, ut probabilitè tenet quaedam sententia, de qua infra.

Dices: Deum non quemcunque effectum secundarium posse impedire, ergo nulla probatio: probatur ant. quia negatio formae lapidis est effectus secundarius formae panis, sed nunquam forma panis potest esse sine negatione formae lapidis, ergo non quicunque effectus secundarius impediri potest. Sed Contra &c. negando ant. ad cuius probationem dico, illam nimium probare, quia sequeretur etiam non posse duas formas accidentales esse simul in eodem subjecto, verbi gratia, albedinem & dulcedinem in lacte, quod tamen falsum est; probatur nihilominus id sequi, quia albedo habet necessario annexam inseparabiliter negationem dulcedinis, ergo si illud non potest esse cum alio, quod habet negationem formalem alterius, albedo non poterit esse cum dulcedine: Itaque peccat instantia in diversa acceptione terminorum, aliud enim est, unum necessario non esse aliud, & aliud unum necessario non esse cum alio, quamvis ergo una forma substantialis necessario non sit alia, non tamen ideò istam debet non posse esse cum alia, alia namque est negatio essendi aliud, alia negatio essendi cum alio.

XI. Probatur Conclusio secundò

Principalitèr: Quia secundum Scotum in 3. d. 1. q. 3. Possunt plures humanitates uniri Verbo Divino, & consequenter plures animae racionales, ergo & plures formae eidem materiae; Probatur consequentia, quia si possunt plures formae uniri uni alicui, modo supernaturali, qualis est modus uniendo hypostaticè, ergo & modo connaturali, qualis est modus uniendo formam cum materia.

XII. Dices: Disparitatem esse, quia implicat, quòd plures effectus terminentur ad eandem causam totalem, licet benè idem effectus ad plures causas totales, & consequenter materiam terminari ad plures substantias. Sed Contra, falsò supponitur, quòd materia non habeat propriam substantiam partialem, distinctam à substantia formae, ut videri potest supra.

XIII. Probatur Conclusio tertio:

Possunt plura corpora esse simul in eodem loco, ergo & plures formae in eodem subjecto vel materia; probatur consequentia, quia illae formae nihil recipiunt præter respectum extrinsecum unionis, sed illa corpora respectum talem extrinsecus advenientem recipiunt sine repugnantia: ergo etiam formae plures, eundem respectum sine repugnantia accipere poterunt.

F. Amandi Hermann Physica.

Dices: Disparitatem esse, quia corpora duo per penetrationem fiunt unum locabile, seu quoad locum: quia illa duo corpora ita se penetrant, ut sit unum locabile, unde sicut unum locabile potest circumscribi uno loco, ita etiam illa duo corpora: nam ad situm localem sunt intra se; duae verò formae substantiales non possunt fieri unum in esse informantis, quia forma panis in esse informantis necessariò constituit panem, ut non possit constituere magnetem vel adamantem, & e contra, sed repugnat per Dei potentiam, quòd forma panis faciat magnetem, vel constituat adamantem, ergo duae formae substantiales non poterunt esse simul, nec divinitus. Sed Contra: Illae duae formae informantes materiam, non faciunt unum in esse informantis, nec unum compositum, sed duò tam diversa, quoad esse categorematicum totius, quàm si illae duae formae essent in diversis materiis, ergo disparitas innicitur falso fundamento; patet ant. quia sicut una forma distinguitur ab alia, ita informatio unius ab informatione alterius, & sicut una distinguitur ab alia in esse informantis, ita etiam compositum ab una causatum distinguitur à composito per aliam causato. Deinde falsum est, quòd illa duo corpora faciunt unum locabile, sunt enim duo corpora realitèr duabus locationibus passivis locata, licet locus fundamentalitèr sumptus sit unus, id est, superficies ambiens. Restat nunc accedere ad solvenda argumenta, quae sunt ex implicantiis, quas diversè diversas faciunt. Itaq;

Arguitur I. Ex nostra conclusione sequeretur, quòd duo composita substantialia, & etiam duo supposita, possent de se invicem prædicari sicut dulcedo & albedo, sed hoc implicat, ergo: probatur ma. quia ideò albedo potest prædicari de dulcedine, dicendo album est dulce: quia albedo & dulcedo sunt in eodem subjecto, sed in casu nostro etiam essent duae formae in eadem materia, ergo: probatur minor. quia de ratione suppositi est, quòd sit incommunicabile, & consequenter unum de alio prædicari non potest, deinde qualis esset ista prædicatio, panis est lapis, & e contra. Sed &c. neg. sequelam, ad cuius probationem dico disparitatem esse, quia formae accidentales explicantur nominibus connotativis & adjectivis, substantiales verò nominibus absolutis & substantivis, quare illae possunt de se invicem prædicari, non verò istae, quòd si autem etiam explicarentur nominibus connotativis, non videtur, quare non possent de se invicem quoq; prædicari, ut panatum & lapidatum, quia tunc sensus esset, quòd illud, quòd est informatum formâ panis, sit etiam informatum formâ lapidis. Sed

Instatur: Deus & homo, sunt nomina absoluta, & tamen quia natura humana & Divina sunt unita, eidem supposito Deus & homo de se invicem prædicantur, ergo etiam duae formae substantiales, licet sint absolutae, quia tamen in eadem materia, de se invicem poterunt prædicari. &c. negando consequentiam, quia ut fiat mutua prædicatio, debent esse in eodem supposito, sic quia illae duae naturae habent idem suppositum, poterunt de se invicem prædicari: in

Bbb casta

XIV.

XV.

Argumentum in compositis prædicatis.

casu autem conclusionis essent duo supposita, licet in eadem materia, adeoque de se invicem prædicari nequeunt. Sed

Urgetur: Illa possunt de se invicem prædicari, quæ possunt communicari sibi invicem, ut patet de Deo & Homine in casu supra, sed illa duo composita communicarent se invicem, ergo possent adhuc prædicari de se invicem; probatur mi. quia pars essentialis, & numerica unius est pars essentialis alterius, scilicet materia, ergo. R. negando mi. ad cujus probationem dico, quod nunc & defacto materia unius suppositi communicetur alteri disjunctim & successivè, & ideò tamen non licet dicere, quod suppositum cujus actu est pars, sit communicabile, aliud ergo est dicere de parte suppositi, aliud de supposito.

XVI.
Secundum.

Arguitur 2. Ex nostra conclusione sequeretur, quod expellere aliam formam à subiecto esset effectus formalis formæ, & non esset, esset ut supponunt omnes, non esset verò, quia tunc impediretur à Deo, ergo esset & non esset; sed nullum tale implicatorium potest Deus facere, ergo neq; hoc. R. negando sequelam cujus prob. dist. esset & non esset quoad potentiam naturalem & ordinariam Dei, nego ant. esset quoad potentiam ordinariam, & non esset quoad potentiam absolutam Dei impediens illum effectum formalem, concedo ant. Nec in hoc aliqua est implicatio, quia non est respectu ejusdem.

Instatur: Ideò Deus nequit impedire effectum formalem primarium, quia nequit supplere effectum talem sine forma, sed non potest supplere effectum secundarium sine forma, ergo nec impedire. R. negando mi. quia Deus potest expellere formam absq; eo quod in illud subiectum introducat alia, subtrahendo suum concursum ad conservationem formæ; Unde sic retorquetur argumentum contra Thomistas: Illum effectum, secundum ipsos potest impedire, quem Deus potest supplere, sed potest supplere effectum secundarium, ergo potest etiam eundem impedire.

Urgetur: Possit Deum quidem impedire aliquem effectum secundarium, non tamen talem, qui est negativus & infimus formæ, quia necessariò negat alteram formam in subiecto, sicut est forma cadaveris, quæ necessariò negat aliam formam in materia seu subiecto, ergo nulla solutio; probatur ant. quia forma cadaveris negat formam viventis in homine, qui est effectus secundarius formæ cadaveris, quem tamen Deus non potest impedire. R. negando ant. & ad probationem ejus dico, quidquid sit, an detur forma cadaveris, quod à nobis Scotistis simpliciter negatur, quod quamvis daretur, tamen ex sua ratione formali non dicit negationem esse cum forma viventis, seu anima in materia prima, quia Deus impedire posset, nec expelleret animam ab eadem materia. Deinde responderi possit per ultimam particulam conclusionis, quam infra explicabo.

XVII.
Tertium.

Arguitur 3. Implicat compositum substantiale, quod resultat ex materia & forma esse unum & plura, sed hoc fieret, si una materia in-

formaretur à duabus formis, ergo: probatur mi. quia tunc illud compositum esset unum, quia haberet unam, speciem & numero materiam, & etiam essent plura ob pluralitatem formarum. R. negando mi. ad probationem dico, quod simpliciter plura composita, non verò unum, quia pluralitas compositorum attendi debet penes pluralitatem formarum, unde licet esset una species & numero materia, non potest inferri simpliciter esse tantum unum compositum, sicut non licet inferre, materia panis & materia lapidis est ejusdem speciei, ergo etiam panis & lapidis sunt ejusdem speciei.

Instatur: Si essent in casu simpliciter plura composita, sequeretur, quod utrumque posset operari & etiam non posset, sed hæc est inconvenientia magna, ergo non sunt duo composita; probatur sequela ma. quia ponatur, quod idem corpus informetur duabus animabus rationalibus, verbi gratia, Titii & Mævii, si sunt duo composita: Titius poterit ambulare posse & non posse, posse quidem, quia habet formam, quæ est principium actionis, non posse verò, quia Mævius potest nolle, sine cuius velle ambulare non poterit: quia organa quæ Titius adhibere debet ad ambulationem, sunt organa Mævii, ut patet, cum sint eadem utriusq; ergo poterit & non poterit, nec planè scietur, quid in tali casu eventurum sit, ergo ad evitandas tales inconvenientias potius dicendum, unam materiam non posse informari pluribus formis. R. negando sequelam, ad cujus probationem dico, quod Titio volente ambulare Mævius posset nolle, & tunc si Titius vellet ambulare & Mævius nollet, vel Titius esset majoris virtutis, quam Mævius, vel e contra, & sic Titius posset ambulare non obstante quod nollet Mævius: si verò essent æqualis virtutis, tunc non sequeretur ambulatio; quia volitio unius non esset sufficiens accedente nolitione alterius. Quantum autem ad operationes organicas, minor est difficultas, nam tunc uno operante non necessariò alter operetur, & sic uno intelligente alter non necessariò intelligeret, & uno existente ignaro, alter posset esse doctus.

Dixi verò notanter in Conclusionibus: *Quomodo non sunt contrariae vel repugnantes dispositiones præviae*, quia existimo sat probabile formam ovis, verbi gratia, non esse cum forma leonis, vel lupi, nec formam asini cum hominis forma, & sic de aliis, unde sensus conclusionis potius est de formis inanimatarum, non verò de animalibus specie diversis: quia ista corpora diversis, diversisq; dispositionibus perfectibilia prærequirunt, quia corpus quod est aptum perfici per animam hominis, non potest perfici per animam serpentis, ex quibus patet, Scotistas sat competentes ad invicem reconciliari posse, si dicatur, quod negantes duas formas eandem posse informare materiam, aliud non velint, quam quod non possint formæ exigentes diversas & contrarias dispositiones prævias, & affirmantes quod possint, eos aliud non velle, quam quod formæ non exigitive contrariorum dispositionum simul esse valeant, & sic non tanta esset inter eos dissensio.

QUÆ.

QUAESTIO VI.

An una & eadem forma substantialis, possit informare plures materias simul?

Quemadmodum in praeterita quaestione

examinatum fuit, utrum plures formae possint esse in eadem materia, ita in praesenti à contrario quaeritur, utrum eadem forma possit esse in pluribus materiis? in qua materia sat consequenter loquuntur Auctores passim, nam omnes qui partem tenuerunt affirmantem supra, hic non declinant ad negativam & contra, exceptis Maffrio & Barone, quorum primus cum socio suo Belluto, licet admisit plures formas posse esse in eadem materia, negat tamen, unam formam posse esse in pluribus materiis: Alter vero, licet negaverit plures formas posse esse in eadem materia, affirmat tamen eandem formam posse esse in pluribus materiis.

Pro cuius rei intelligentia Notandum,

quaestionem posse dupliciter examinari, an eadem forma possit esse in pluribus materiis, quae essent discontinuae & partiales, unam totalem & adequatam constituentes: secundò de materiis, quarum una partialis esset & altera totalis & adequata, vel utraque adequata, & quaestio potest moveri, tam de potentia absoluta, quam de naturali, de qua

Dico I. Una forma naturaliter nequit informare duas materias, sive illae sint totales & adequatae, sive sint partiales, dummodo sint discontinuae.

Hæc est communis omnium, & Probatur de totalibus: Quia informatio non potest fieri nisi in loco existat, sed nulla una forma potest naturaliter existere in pluribus locis adequatis discontinuis, ergò nec informare duas materias. Confirmatur, quia materia est dependentia formae à materia, quam corporis à loco, ergò si idem corpus nequit naturaliter esse in pluribus locis, nec poterit naturaliter esse in pluribus materiis.

Probatur etiam Conclusio

de materiis partialibus, sed discontinuis, tum quia experientia constat, quòd in divisione partium animalium perfectorum, anima statim desinat informare abscissam & separatam partem, & licet in insectis utraque pars viva maneat, non est tamen eadem anima, quae informat ac alteram partem, sed sunt plures; tot scilicet, quot materiae: tum quia continuatio est conditio necessariò requisita ad informationem, ergò connaturaliter una forma non poterit informare plures materias inadæquatas discontinuas.

Dico 2. Non implicat, quòd super naturaliter una eademque forma possit simul & semel informare duas materias discontinuas, integrantes unam adequatam.

Hæc est sat communis & sensus est, quòd si, verbi gratia, homo divideretur in duas partes, quòd eadem anima utramque partem informare possit: Et

F. Amandi Hermann Physica.

Probatur hoc ipsum primò

ex illo miraculo Divi Dionysii, de quo proditum est, abscissum suum caput sustulisse & progressum ad duo millia passuum, in manibus gestasse: in hoc namque casu verisimile, Divina virtute id fuisse factum, quòd anima, corpus & caput, simul informaverit, recurrere etenim ad spiritus vitales non videtur rationabile, quia illa nunquam tanto tempore solent durare, unde licet in aliis quandoque contingat, quòd abscissa capita vel clament, vel oscitent, id tamen citò transit: quare tunc bene referri potest in impetum impressum ab anima; nec similiter est necessarium asserere, per extrinsecam virtutem alicujus Angeli hoc evenisse, cum non possit assignari implicancia, quare anima non possit Divinitus informare utrumque, caput scilicet & corpus.

Probatur secundò ratione:

Quia continuitas materiae est tantum conditio, sed tales conditiones possunt à Deo suppleri, ergò; probatur mi. quia in naturalibus est quaedam conditio, ut anima informet corpus, quod longo tempore fieri est necessè, & tamen hoc in unico instanti in conceptione Christi contigit; Idem ad ratiocinandum in homine requiruntur dispositiones debita organorum, quae non nisi determinato aliquo tempore habentur, & tamen in Christo & pluribus aliis, vel in utero matris, vel in nativitate ipsa, perfectum habuere usum rationis, ergò similiter ista conditio sic à Deo suppleri potest. Sed in contra

Arguitur: Nihil potest excedere sphaeram suae activitatis, vel aliàs quamcunque, sed si anima informaret partes separatas, excederet sphaeram suae activitatis & informationis, ergò id fieri nequit: probatur mi. quia spatium occupatum à corpore est adequatum animae, ergò si anima esset in partibus divisis & separatis corporis, excederet sphaeram: quia occuparet etiam illud spatium intermedium. R. negando minorem: quia censo probabile esse, quòd animae spatium non sit ita limitatum, quin possit esse in majori quam corpus sit, quod exinde colligitur, quia anima in puero tota est, & eadem quae in viro, & tamen quando erat in puero, non habebat tantam sphaeram, sicut habet in viro, sic potest esse quoque in proposito; quod si verò spatium esset majus, quam anima nata sit occupare, non potest informare duas partes separatas, nisi replicetur, quia etiam in Angelo hoc verificatur, qui si est limitatus, ut non possit occupare nisi hoc cubiculum, non poterit esse in majori, nisi replicetur.

Instatur: In anima equi hoc verificari & contingere non potest, ergò Conclusio nondum subsistit: probatur ant. quia anima equi non potest esse sine subiecto, sed si informaret duas partes sui corporis discontinuas, deberet esse sine subiecto, ergò: probatur mi. quia esset in illo spatio quoad mediaret inter utramque partem, & si non esset in subiecto, periret, ergò eadem non possit esse in utraque parte. R. negando ant. absolute loquendo, nam quamvis

Bbb 2 bene

V. Argumentum in contrarium.

benè argumentum probet intentum, ut proinde dici deberet, id tantum verum esse de anima spiritali, attamen etiam de materiali adhuc esse possibile, sic ostendit: quia potest Deus facere, ut illa pars mediana & manens in intervallo non sit educata de potentia materiae equi, id est, non dependeret actu ab ea, sed à solo Deo suppleto efficienter defectum subiecti.

VI.

Dico 3. De potentia absoluta Dei, eadem forma potest informare plures materias. Hæc est communior Scottistarum de mente Scoti, licet quoque nonnulli eundem pro se citent.

Probatur Conclusio, quia potest poni eadem forma in diversis locis, ergo etiam in diversis materiis, probatur consequentia, quia non potest assignari implicancia ullo ex capite oriunda, ergo: probatur ant. non ex parte materiae, quia hæc est indifferens ad quantumque formam recipiendam, sive naturaliter producatur, sive non: neque etiam ex parte formæ, quia in tali casu merè passivè se habet, unde quemadmodum unum corpus potest poni in alio loco supernaturaliter, licet connaturaliter exigat tantum primum, sic quoque licet connaturaliter forma exigat unam tantum informationem, poterit adhuc supernaturaliter facere secundam. Nec denique est defectus vel implicancia ex parte efficientis, quia Deus ob suam infinitam virtutem & potentiam potest in materiam ponere formam, tam benè jam semel positam, quam nunquam adhuc, ergo.

VII.

Dices: Implicanciam esse ex parte formæ, quia sequeretur formam esse infinitam virtutis, sed hoc implicat, ergo. probatur sequela, quia quæ ratione posset informare duas, posset etiam infinitas: sed quod potest informare infinitas materias, debet esse infinita virtutis, ergo & forma esset talis. R. 1. negando sequelam, ad cuius probationem dico, quod licet duas posset informare, ex hoc tamen non sequitur, quod possit etiam infinitas, nam intellectus potest intelligere plura, non tamen infinita, item anima rationalis potest informare plures partes realiter distinctas, ergo etiam infinitas, vel corpus magnum, ergo infinita magnitudinis, & sic de pluribus aliis causis & potentiis, quæ plures effectus producere possunt, non tamen infinitos; Deinde ex eo, quod corpus possit replere duo loca, non sequitur, quod possit infinita vel infinita virtutis.

Instabis: Corpus tantum se passivè habere, formam verò activè: adeoque licet illud ponatur in pluribus locis, non sequitur quod sit infinita virtutis: benè tamen de forma. Sed Contra I. Forma tunc se tantum passivè habet, ergo eadem est ratio & omnimoda paritas. Contra secundo si dicitur, quod forma activè se habeat respectu materiae, quia eam informat, sic quoque poterit dici corpus esse activum respectu loci, ex eo quod eundem repleat; Nec juvat adducere autoritatem Scoti in contra patrocinio oppositæ sententiæ, quia Doctor, dum ait, secuturam infinitatem, si posset plures informare materias, tantum arguit contra Vatronem, qui admisit infinitatem in for-

ma substantiali, si posset esse in pluribus materiis & negabat infinitatem in accidentibus, unde dicebat Scotus, quod si in forma substantiali sequitur infinitas, eandem quoque secuturam in accidentibus. R. secundo ad principalem replicam, negando similiter sequelam, ad cuius probationem dico, non videri implicatorium, quare non posset etiam à Deo infinitas replicari: exinde tamen non sequitur, quod forma esset infinita virtutis, aut quod esset infinita perfectionis, quia ubique tantum esset una infinitas replicata.

QUÆSTIO VII.

An forma sit tota essentia Compositi?

Hujus questionis difficultas eaque non levis, sed perdifficilis, originem suam habere videtur ex ipso Aristotele, qui 2. Phys. cap. 3. formam appellavit quidditatem rei, unde Averroes, & post ipsum omnes sui sequaces Averroistæ dicti asseruerunt: formam esse solam essentiam & quidditatem rei: quavis non excluderent omnimodè materiam, attamen eam solummodò vocabant subiectum & vehiculum formæ, hos secuti plures alii, ut Simplicius, Themistius, Alexander, &c. Magister sententiarum verò dixit, illam solam materiam, quam animal à parentibus traxit, esse de ejus essentia, alii aliter senserunt: Ego tamen cum schola Scoti & communiori resolutivè, ad questionem

Dico: Forma non est tota essentia seu quidditas compositi, sed etiam illam ingreditur materia. Hæc est Doctoris, 3. d. 22. q. un. & 7. Met. q. 6. quem sui sequuntur omnes.

Probatur Conclusio prima,

Autoritate tum D. Aug. 19. Civit. cap. 3. ubi ait: hominem non esse animam solum vel corpus solum, sed utrumque, meliorem tamen partem hominis esse animam: familia habet D. Bernardus passim, signanter lib. 7. de considerat. cap. 7. ubi ait de Deo: Non partibus constat ut corpus, non formis subsistat ut omne quod factum est, ergo forma non est tota essentia, alioquin corpus non haberet partes, & gratis diceretur eum loqui de partibus integralibus, cum satis pateat, quod ubi summè extollat simplicitatem unitatemque Dei prout creaturis opponitur: tum denique Aristotelis 7. Met. 35. ubi ponit materiam partem speciei & 39. ait: superfluum esse asserere materiam à quidditatibus rerum, & 2. Ph. 18. & 19. & 2. Anima. 8. & 6. Met. 1. 2. ait: Materiam debere poni in definitione rerum naturalium.

Dices: In his & similibus locis per materiam non debere intelligi materiam primam Physicam, sed genus, quod Aristoteles sæpè vocat materiam. Sed Contra, eodem modo se habet materia in Physicis, quemadmodum se habet genus in Metaphysicis, sed secundum responcionem genus Metaphysicum ingreditur constitutionem essentialem & definitionem, ergo etiam in Physicis: adeoque gratis recurritur ad genus. Imò quæ ratione dicere possunt. Adversarii Aristotelis tantum loqui de materia Metaphysica eadem dico ego quod loquitur de Physica. Denique Aristoteles loquitur de materia, quæ cum forma constituit per se unum vel unum actus

actus & potentia, ut patet ex illo 8. Met. t. 1. s. & 16. ubi ait: quidditatem compositorum esse per se unam, quia constat ex actu & potentia, sed ista potentia est Physica materia, ergo.

Probatur Conclusio secundò

ratione, primò: Omne compositum est aliquod totum, & omne totum est aliquod compositum, sed compositum involvit illa ex quibus componitur, & totum partes ex quibus constituitur; ergo forma non potest esse sola ratio quidditatis: probatur consequentia, quia forma sola est tantum pars compositi & totius; ergo debet adhuc habere partem ad hoc, ut constituat unum per se, sed nullam potius, quam materiam primam, ergo. Confirmatur: Totum & compositum differunt à rebus simplicibus, sed si non includerent plures partes, non possent differre, ergo: probatur mi. quia si esset sola forma, hæc est Physicè simplex; ergo nullo modo differrent.

Probatur Conclusio secundò:

Substantia materiales, & immateriales essentialitèr inter se differunt, ut patet, cum quia substantia ut sic, in linea prædicamentali dividitur per differentias oppositas materialem & immaterialem, cum quia homo & Angelus essentialitèr differunt, sed si forma esset sola essentia & quidditas rerum, non possent essentialitèr differre, ergo: probatur ma. quia forma hominis est spiritualis æq; ac est Angelus; ergo non possent in ratione spiritualitatis differre. Confirmatur, quia sequeretur, quòd sola Anima esset homo, item hominem futurum immortalem & incorruptibilem, quia anima, quæ est tota ratio & quidditas hominis, est talis.

Dices: ista non sequi, quia licèt in forma consistat tota quidditas, tamen etiam necessariò requiritur materia tanquam subiectum & vehiculum, licèt non ut pars; Sed Contra, si materia non concurrat ut pars, sed ut vehiculum forme, poterit per potentiam Dei absolutam dari compositum substantiale sine materia, sed hoc repugnat, ergo: probatur ma. quia potest Deus supplere vices subiecti, & conservare formam sine subiecto; ergo si materia non alitèr concurrat, quam per modum subiecti, poterit in casu esse compositum sine materia.

Probatur tertio: Quia si sola forma esset tota quidditas compositi, existente solà forma jam deberet existere totum compositum, sed hoc est falsum, ergo: probatur sequela, quia tunc existit totum aliquod, quando habetur tota eius quidditas, sed hic haberetur, ergo: probatur etiam mi. quia tunc posset legitime dici forma ignis est ignis, forma ligni est lignum, & sic de cæteris, quæ omninò falsa sunt.

Contra Conclusionem variè opponi

possunt autoritates, & loca Aristotelis, ad quæ tamen Scotus generalitèr respondet: Aristotelem tantum velle, quòd forma sit essentia vel quidditas, id est principalior ratio determinandi aliquid ad certam unam speciem, & materiam non esse talem rationem: per hoc tamen nequaquam vult, quòd ingrediatur constitutionem formalem totius, unde iisdem opponi

possunt loca supra adducta. Vel dicito, cum loqui de forma totius, quæ est species, quæ utiq; est tota ratio & quidditas ejus, cujus est species. Plures tales textus copiosissimè adducit Mastrius Disput. 5. Physicæ q. 11. qui ibi videri possunt, solutiones omnes in datas coincidunt. Attamen

Arguitur: Nihil essentialitèr unius potest esse essentialitèr alterius, sed si materia esset essentialis unius partis, deberet esse quoq; alterius; ergo materia non est essentialis: probatur ma. quia nullum proprium potest alteri convenire; ergo etiam nullum essentialitèr alteri; probatur, quia nihil magis est alicui proprium, quam cujuslibet essentia, ergo. R. dist. ma. Nihil essentialitèr totius unius potest esse essentialitèr totius alterius, concedo ma. nihil essentialitèr unius partis secundum partem potest esse essentialitèr, secundum partem alterius, nego ma. & concessa mi. nego consequentiam: ad probationem dico, verum esse quidem proprium quarto modo sumptum, posse alteri competere, nego tamen consequentiam; ad probationem dist. ant. nihil est tam proprium alicui, quam ejus essentia Metaphysica, concedo Physicæ, nego ant. & consequentiam. Itaq; licèt tota essentia nulli alteri possit convenire, potest tamen convenire pars potentialis alteri, quæ hæc ob suam indeterminationem potest esse communis cum aliis, quemadmodum patet etiam in Metaphysica compositione.

Instatur: Si materia ingrederetur constitutionem alicujus compositi, deberet ingredi constitutionem omnium compositorum, sed hanc non ingreditur, ergo: probatur mi. quia non ingreditur hominis, ergo: probatur ant. quia tota ratio & quidditas hominis est esse animal rationale, sed hanc rationem materia non ingreditur, quia hoc totum habetur ab anima rationali. R. negando mi. cum probationis antecedente, ad cujus probationem dico: illud verum esse de essentia & quidditate secundum Metaphysicam considerationem; ratio tamen adducta falsa est, scilicet hoc totum haberi ab anima rationali, quia genus & differentia sumitur proximè & immediatè à tota rei entitate.

Urgetur: Essentia hominis debet invariata manere, sed materia hominis non manet invariata; ergo materia non est de essentia ejus; patet ma. quia essentia rerum dicuntur immutabiles; probatur mi. quia materia hominis totalitèr defluit & refluit, ita ut in fine vix aliquid amplius habeat de materia, quam habuit in principio vite; ergo non manet invariata; ergo non est de essentia ejus, cum essentia hominis per totam vitam nunquam varietur. R. dist. ma. essentia hominis debet invariata manere secundum prædicata intrinseca quidditativa, concedo, secundum rationem existentia, nego ma. & mi. cujus probationem dist. materia hominis fluit & refluit secundum partes impuriore & fluxibiliores, concedo ant. secundum partes solidiores & feminales, nego ant. Unde ut dicatur idem homo manere, sufficit, quòd remaneant partes principales, hæc pronunc de ista difficultate dicta sufficiant; quomodo autem stante tali fluxibilitate materia,

vivens toto tempore vitæ maneat, idem exami- nabo in parte sequenti. Interim pro fine hujus quæstionis sicuti etiam totius disputationis

x.!!
Forma etiam appetit ma- teriam.

Quæres: An forma etiam appetat ma- teriam? R. affirmative, Ratio est: tum quia quodlibet ens appetit suum finem, sed finis for- mæ est constituere cum materia unum per se;

ergo forma habet appetitum ad materiam: tum quia omne ens appetit illud sine quo naturali- ter nequit esse, sed forma connaturaliter nequit esse sine materia, ergo: tum quia quælibet res appetit illud, quod in ipso arguit perfectionem, sed informatio arguit perfectionem; ergo for- ma appetet eam.

DISPUTATIO IV.

DE PRIVATIONE, TERTIO PRINCIPIO.

Explicatis duobus principiis positivis & realibus, ad privationem, qua quamvis inde- pendentur ab omni operatione intellectus sit in rerum natura, ut statim dicam, realis positiva non est, explicandam moveo manum, sed quia plur a presupponenda sunt ex traditis, videlicet esse principium, quod non quidem compositum per se constituat, sed per se ad generationem requiritur, & similia, ideo brevibus expediam præsentem Disputationem. Itaq; sit

QUÆSTIO I.

An & quid sit privatio, & an à subiecto distinguatur?

I.
Negatio di- viditur.

Antequam ad resolvendam quæstio- nem accedam prænotare oportet, Negatio- nem primò dividi in negationem nudam & pri- vationem. Negatio nuda iterum duplex est, alia extra genus, alia intra genus, seu in genere. Ne- gatio extra genus, est negatio extra omne sub- jectum, seu quæ in nullo subiecto in rerum na- tura fundatur; Negatio in genere, est negatio in subiecto non capaci rei, quæ negatur, ut ne- gatio hominis in bruto, & lapidis in ligno, quæ non videtur magis opponi rei sic negatæ, quàm ipsa alia res in quâ fundatur, & quæ est res dis- parata à re sic negata.

II.
Explicatur privatio.

Privatio est negatio, seu carentia formæ in subiecto apto vel capaci talis formæ, per lo- carentia vel negatio, cum negatione nuda convenit, per reliqua ab ea distinguitur. Privatio di- vidi solet in privationem strictè & latè sum- ptam: strictè sumpta est negatio formæ in sub- jectio apto, & sustentare per modum causæ ma- terialis formam, qualis est privatio formæ ignis, in materia prima ligni: Privatio latè sumpta est negatio formæ in subiecto apto quidem re- cipere talem formam, sed non causare eam per modum causæ materialis, verbi gratiâ, privatio animæ rationalis in materia, quam non potest causare, benè tamen recipere: Privatio strictè sumpta est terminus ad quem corruptionis, & terminus à quo generationis, latè sumpta non verò sic, sed est terminus ad quem annihilatio- nis & à quo creationis. Secundò dividitur pri- vatio dupliciter, alia enim est privatio in sub- jectio apto nato recipere formam negatam, seu quæ habet inclinationem naturalem ad formam negatam: qualis est privatio visus in oculo cæ- ci; alia est privatio formæ in subiecto non ha- bente naturalem inclinationem ad formam, ca- paci tamen ejus, ut privatio albedinis in parte, paries etenim est indifferens ad recipien- dam tam albedinem quàm nigredinem.

Tertiò dividitur privatio à Scoto in privationem secundum genus, & privationem secundum se vel non secundum genus: Pri- vatio secundum genus est negatio in subiectio apto nato, secundum rationem genericam re- cipere talem formam, licet ei secundum ratio- nem specificam repugnet talis forma, ut negatio visus in talpa, quâ dicitur cæca secundum Phi- losophum 5. Met. cap. de privatione. Privatio secundum se, est negatio in subiectio apto nato recipere formam, non solum secundum ratio- nem genericam, sed etiam secundum rationem suam propriam & specificam, ut privatio visus in homine, qui est aptus natus recipere visio- nem, non tantum secundum quod est animal, sed etiam secundum quod est tale animal in specie, sed revera licet privatio in genere vel secundum genus vocetur privatio, vix tamen dicenda est privatio in rigore & propriè lo- quendo, unde potius erit negatio secundum ge- nus, alioquin nulla erit negatio in genere, quia quælibet poterit vocari privatio, verbi gratiâ, negatio formæ ignis in me, quæ poterit dici privatio in genere, quia sum capax illius secun- dum gradum entis vel substantiæ, quare etiam frequentèr accipiuntur pro eodem. His itaq; prænotatis Circa primam partem tituli non defuerunt Authores, qui negarent omnes omni- no privationes, sed eas tantum à nostro intelle- ctu fingi assererent, ita Soncinas, & plures alii agentes de ente rationis, verumtamen

Dico I. Dantur à parte rei privationes nullo cogitante intellectu. Hæc est Scoti l. d. 23. q. un. n. 8. & 5. Met. quæ proinde

Probatur primò: Authoritate San- ctorum Patrum id conantium ex Sacra Scriptura deducere, & maximè D. Augustini in cap. 1. Genesis, ubi ait: *Aliud est lux, aliud illa privatio- nes, quas in contrariis tenebris ordinavit Deus;* ergò ex mente S. Augustini datur privatio à parte rei.

Probatur secundò ratione: Altera propositionum contradictoriarum nec- cessariò est vera formalitèr, sed hæc duæ proposi- tiones